

Врз основа на член 20 од Статутот на Акционерското друштво за производство на електрична енергија, Електрани на Северна Македонија, во државна сопственост, Скопје и член 14 од Деловникот за работа на Управниот одбор на Акционерското друштво за производство на електрична енергија, Електрани на Северна Македонија, во државна сопственост, Скопје, Управниот одбор на Друштвото на состанокот одржан на 26.06.2024 година, донесе

ОДЛУКА

за усвојување на Финансиски извештаи за АД Електрани на Северна Македонија, во државна сопственост, Скопје, за годината завршена на 31 декември 2023 година со Извештај на независниот ревизор РСМ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

1. Се усвојуваат Финансиските извештаи за АД Електрани на Северна Македонија, во државна сопственост, Скопје, за годината завршена на 31 декември 2023 година со Извештај на независниот ревизор РСМ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје, бр.05-400/1 од 25.06.2024 година.

2. Оваа Одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

УО бр. 02-4020/531/1
26.06.2024 година
Скопје

Изработил: И.Ј.Цикоски
Одобрил: Б.Николова

Претседател,
Васко Стефанов

**Акционерско друштво за производство на електрична енергија
ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА во државна сопственост
Скопје**

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

за годината завршена на 31 декември 2023
со

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

СОДРЖИНА

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР	3
БИЛАНС НА УСПЕХ / ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	6
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	7
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА	8
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ	9
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ	10
ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО ВО 2023 ГОДИНА	
ЗАВРШНА СМЕТКА ЗА 2023 ГОДИНА	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До раководството и акционерите на АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје (Друштвото) коишто го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2023 како и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување. Без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со стандардите за ревизија кои што се во примена во Република Северна Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење со резерва.

Основи за мислење со резерва

Процена и обезвреднување на Недвижности, постројки и опрема и ревалоризациони резерви

Како што е обелоденето во Белешката 12.2 кон придружните финансиски извештаи, дел од недвижностите, постројките и опремата (НПО) за годината што завршува на 31 декември 2023 година се признати во износи кои базираат на порано важечките сметководствени прописи во Република Северна Македонија, а кои пропишуваат ревалоризација на набавната вредност и на исправката на вредноста на недвижностите, постројките и опремата со примена на општ индекс на цени на индустриските производи и примена на пропишани стапки на амортизација. Ваквиот сметководствен третман не е во согласност со барањата на МСС 16 - Недвижности, постројки и опрема, ниту со барањата на МСФИ 1 - Примена на Меѓународните стандарди за финансиско известување за прв пат. Другиот дел од НПО, кои се набавени по статусните промени од 01.09.2005 година, ентитетот ги води според амортизирана набавна вредност, што е во согласност со усвоените сметководствени политики. Вкупната вредност на недвижности, постројки и опрема кои се набавени пред 01.09.2005 година, согласно пресметки на раководството, изнесува 9.911.387 илјади денари (околу 30% од сегашната вредност на недвижностите, постројките и опремата). Со стандардните ревизорски постапки ние не бевме во можност да го оцениме ефектот на ревалоризацијата, како и на останат капитал, коишто износи се преземени со статусни промени во 2005 година, а се поврзани со преземените основни средства, како и ефектот на можна репроцена на основните средства.

Понатаму, раководството делумно ги проценило недвижностите, постројките и опремата за обезвреднување на средствата, што не е во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 36 - Обезвреднување на средства. Поради природата на евиденциите на Друштвото ние не бевме во состојба да ги утврдиме ефектите врз вредноста на недвижностите, постројките и опремата, и ревалоризационите резерви на Друштвото на ден 31 декември 2023 година, ниту ефектите на нето резултатот за годината што завршува на истиот ден.

Обезвреднување на вложувања

Во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 36 - Обезвреднување на средства, раководството на крајот на секој период на известување треба да оцени дали постои индикација дека вложувањето можеби е обезвреднето. Доколку постои таква индикација, раководството треба да го процени надоместливиот износ на средството. Според МСС 36 една од индикациите за обезвреднување е постоење на загуби во работењето на подружницата. Раководството нема направено тест на обезвреднување за вложувањето во подружниците (од кои најзначаен износ се однесува на ЕЛЕМ Турс), за кои што постојат индикации за обезвреднување поради загубите во работењето. Според извештаите за финансиската состојба на подружниците, нето вредноста на средствата е намалена во однос на првичното вложување. Нето сметководствената вредност на средствата, односно вкупниот износ на капитал и резерви на подружниците е 135.082 илјади денари, додека вредноста на вложувањата во подружниците во извештајот за финансиска состојба на АД ЕСМ е 284.589 илјади денари. Според овие износи, вложувањата и добивката за периодот на АД ЕСМ се вкупно преценети за 149.507 илјади денари. Вложувањата се прикажани во белешка 12.4 кон финансиските извештаи.

Краткорочни финансиски средства и краткорочни финансиски обврски

Во билансот на состојба на 31.12.2023 година, Друштвото прикажува дадени заеми на износ од 3.042.781 илјади денари, кои се презентирани во белешка 13.7 Останати побарувања, (31.12.2022: 1.172.131 илјади денари). Согласно спроведената ревизорска постапка за потврдување на комплетноста и точноста на финансиските средства и финансиските обврски, ние утврдивме дека Друштвото на 31.12.2023 година не презентирало даден заем на износ од 282.853 илјади денари, и не презентирало пасивните временски разграничувања за истиот износ. Дополнително, Друштвото го преценило износот на краткорочни финансиски средства и краткорочни финансиски обврски за 230.000 илјади МКД, кои се всушност заем помеѓу ЕСМ АД и ТЕЦ Неготино, а со 30.09.2023 година, ТЕЦ Неготино се припосединува кон ЕСМ АД, заради што овие средства и обврски требало да се елиминираат. Следствено на 31.12.2023 година, дадените заеми (краткорочни финансиски средства) се потценети за 52.853 илјади денари, пасивните временски разграничувања се потценети за 282.583 илјади денари, а краткорочните финансиски обврски се преценети за износ од 230.000 илјади денари. Наведените износи не влијаат на добивката за периодот 01.01.-31.12.2023 година.

Обезвреднување на краткорочни финансиски средства

Во билансот на состојба на 31.12.2023 година, Друштвото прикажува дадени заеми на износ од 3.042.781 илјади денари, кои се презентирани во белешка 13.7 Останати побарувања, (31.12.2022: 1.172.131 илјади денари). За дел од овие побарувања по основ на заеми на износ од 287.397 илјади денари, раководството нема направено тест на обезвреднување на побарувањата за дадени заеми, иако, согласно Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 39 - Финансиски инструменти: признавање и мерење има индикации за обезвреднување на побарувањата. Следствено на тоа, ние не бевме во можност да ги утврдиме можните ефекти врз вредноста на овие побарувања во финансиските извештаи на Друштвото на ден 31 декември 2023 година, ниту ефектите на нето резултатот за годината што завршува тогаш.

Краткорочен дел од долгорочни кредити

Во билансот на состојба на 31.12.2023 година, Друштвото прикажува краткорочни финансиски обврски на вкупен износ од 2.679.530 илјади денари (белешка 15.5) (31.12.2022: 1.172.131 илјади денари). Согласно спроведената ревизорска постапка за потврдување на комплетноста и точноста на краткорочниот дел од долгорочни кредити, ние утврдивме дека Друштвото не направило правилна класификација на краткорочен дел од долгорочни обврски на 31.12.2022 година, како и на 31.12.2023 година. Ние утврдивме дека на 31.12.2022 година, односно 01.01.2023 година краткорочните финансиски обврски се потценети за 688.138 илјади денари, додека долгорочните обврски се преценети за наведениот износ, а на 31.12.2023 година краткорочните финансиски обврски се преценети за 264.956 илјади денари, додека долгорочните обврски се потценети за наведениот износ. Наведените износи не влијаат на добивката за периодот 01.01.-31.12.2023 година.

Мислење со резерва

Според нашето мислење, освен за можните ефекти од прашањата на кои се укажува во пасусите Основи за мислење со резерва, поединечните финансиски извештаи ја презентираат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје заклучно со 31 декември 2023 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Нагласување на прашање

Континуитет

Без да дадеме натамошни квалификации во нашето мислење, посочуваме внимание на Белешка 3 во финансиските извештаи којашто укажува дека во 2022 и 2023 година оперативното работењето на Друштвото се одржува со субвенции од основачот Влада на Р.С.Македонија, кои што влијаат и на остварениот позитивен финансиски резултат (добивка по оданочување) од 312.162 илјади денари (2022: 2.250.391 илјади денари). Овие услови укажуваат на постоење на материјална неизвесност којашто може да наметне значајно сомневање за способноста на Друштвото да продолжи врз основа на претпоставката за континуитет. Компанијата поради светската енергетска криза од страната на Собранието на Акционери е задолжено да ги обезбеди 100% од потребите на универзалниот снабдувач и загубите во дистрибутивната мрежа со цел да се заштити социјалната страна кај населението и малите компании. Овие обврски кои АД ЕСМ ги доби од Собранието на Акционери ги надминуваат законските обврски кои ги има АД ЕСМ за обезбедување електрична енергија. Од овие причини Собранието на акционери се обврза дека ќе ги надомести трошоците кои ќе произлезат од зголемениот обем на обврски поради успешно справување со енергетската криза во Република Северна Македонија. Доколку АД ЕСМ ги исполнува своите обврски исклучиво по закон во услови без енергетска криза не би се довело во состојба да има потреба од помош. Земајќи ја предвид поддршката од страна на основачот, ние можеме да стекнеме разумно уверување дека Друштвото ќе продолжи врз основа на претпоставката за континуитет во период од 12 месеци.

Присоединување на ТЕЦ Неготино кон ЕСМ АД

Без да дадеме натамошни квалификации во нашето мислење, посочуваме внимание на Белешка 1 во финансиските извештаи којашто укажува дека со 30.09.2023 година, согласно Спогодбата за присоединување (нотарски акт ОДУ бр. 568/23), Акционерско друштво за производство на електрична енергија ТЕЦ НЕГОТИНО, во државна сопственост, Неготино, С.Дуброво – Неготино се присоединува кон Акционерско друштво за производство на електрична енергија ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје.

Извештај за други правни и регулативни барања

Менаџментот на Друштвото е исто така одговорен за подготвување на годишниот извештај за работа во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва.

Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да изразиме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај за работа со годишната сметка и финансиските извештаи за истата деловна година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работа е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работа се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Во извештајот за сеопфатна добивка (биланс на успех) во годишниот извештај за работа и во годишната сметка, искажани се поголеми приходи и расходи во износ од 1.377.768 илјади денари, што не влијаело на зголемување или намалување на добивката за деловната година. Наведените износи се однесуваат на интерни односи помеѓу работни единици во единствениот правен субјект АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, коишто требало да бидат елиминирани.

Мислење

Освен за ефектите од прашањето на кое се укажува во претходниот пасус, податоците во годишниот извештај и годишната сметка се конзистентни со податоците во финансиските извештаи на АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје за 2023 година.

Скопје, 24.06.2024

Овластен ревизор
Јаглика Јорданова Андријеска

Друштво за ревизија
PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

БИЛАНС НА УСПЕХ / ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	Белешка	Година завршена на 31.12	
		2023	2022
		МКД '000	МКД '000
Приходи од продажба	4	22,616,505	22,334,253
Останати приходи од работењето	5	6,740,520	10,590,392
Приходи од работењето		29,357,025	32,924,646
Залихи на готови производи и на недовршено производство на почетокот на годината	13.1	290,734	245,785
Залихи на готови производи и на недовршено производство на крајот на годината	13.1	954,808	290,734
Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство		(664,074)	(44,949)
Трошоци за сировини и други материјали	8	9,906,456	6,217,906
Набавна вредност на продадени стоки	8	6,753,072	13,321,247
Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови и	8	-	-
Услуги со карактер на материјални трошоци	8	4,624,658	2,962,120
Останати трошоци од работењето	8	1,083,838	778,282
Трошоци за вработени	6	3,866,124	3,542,692
Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	7	2,545,753	2,460,826
Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни и тековни средства	8	-	254,011
Резервирања за трошоци и ризици	8	118,446	790,063
Останати расходи од работењето	8	620,755	38,557
Расходи од работењето		29,519,100	30,365,704
Приходи од финансирање	9	29,950	38,047
Расходи од финансирање	10	219,786	127,833
Добивка / (Загуба) пред оданочување		312,162	2,514,105
Данок на добивка	11	-	(263,716)
Нето добивка / загуба		312,162	2,250,389
ДОБИВКА / ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ		312,162	2,250,389
Останата сеопфатна добивка			
Добивка за годината		312,162	2,250,389
Останата сеопфатна добивка		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината		312,162	2,250,389

Овие финансиски извештаи се усвоени и одобрени од раководството на АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост

Директор за финансиски работи
 Марија Пејкова

Генерален директор
 Раско Стефанов

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

	Белешка	Година завршена на 31.12	
		2023	2022
		МКД '000	МКД '000
СРЕДСТВА			
Нематеријални средства	12.1	349,843	325,418
Материјални средства	12.2	38,797,680	36,701,129
Вложувања во недвижности	12.3	-	-
Долгорочни финансиски средства	12.4	443,603	385,802
Долгорочни побарувања	12.5	-	-
Одложени даночни средства	12.6	-	-
Долгорочни средства		39,591,126	37,412,348
Залихи	13.1	4,729,340	3,090,422
Нетековни средства кои се чуваат за продажба	13.2	-	-
Побарувања од поврзани друштва	13.3	447,747	404,483
Побарувања од купувачите	13.4	2,807,610	3,559,692
Побарувања од државата	13.5	611,741	499,236
Побарувања од вработените	13.6	2,035	1,537
Останати краткорочни побарувања	13.7	3,034,075	2,344,452
Краткорочни финансиски средства	13.8	400,864	15,528
Парични средства	13.9	1,234,298	2,548,743
Однапред платени трошоци	13.10	1,414,959	1,435,488
Тековни средства		14,682,691	13,899,581
ВКУПНО СРЕДСТВА		54,273,817	51,311,930
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал на содружниците	16	32,311,921	31,738,834
Останат капитал	16	6,260	6,260
Ревалоризациони резерви	16	1,079,918	1,022,393
Резерви	16	3,367,558	2,023,663
Акумулирана добивка/(загуба)	16	(71,340)	(934,212)
Добивка/(загуба) за годината		312,162	2,250,389
Капитал и резерви		37,006,479	36,107,327
Долгорочни резервирања	14.1	741,685	1,368,557
Долгорочни обврски	14.2	4,981,591	3,847,328
Одложени даночни обврски	14.3	-	-
Долгорочни обврски		5,723,276	5,215,886
Обврски кон поврзани друштва	15.1	435,962	466,931
Обврски кон добавувачите	15.2	3,527,171	1,482,642
Обврски кон државата	13.5	178,750	440,777
Обврски кон вработените	15.3	218,110	178,664
Останати краткорочни обврски	15.4	274,765	-
Краткорочни финансиски обврски	15.5	2,679,530	1,172,131
Однапред пресметани обврски	15.6	4,229,775	6,247,571
Тековни обврски		11,544,061	9,988,717
ВКУПНО КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		54,273,817	51,311,929

Овие финансиски извештаи се усвоени и одобрени од раководството на АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост.

Директор за финансиски работи
 Марија Пејкова

Генерален директор
 Васко Стефанов

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА

МКД '000	Капитал	Останат капитал	Ревалоризациони резерви и разлики од вреднување на компоненти на останата сеопфатна добивка	Резерви	Акумулирана добивка/ (загуба)	Вкупно
2022						
Состојба на 1 јануари	31,738,834	1,432,049	1,022,393	2,023,663	(2,360,002)	33,856,938
По одлука трансформација на останат капитал во резерви		(1,425,789)		1,425,789		-
Покривање на акумулирани загуби				(1,425,789)	1,425,789	-
Нето добивка/загуба за годината					2,250,390	2,250,390
Состојба на 31 декември	31,738,834	6,260	1,022,393	2,023,663	1,316,177	36,107,327
2023						
Состојба на 1 јануари	31,738,834	6,260	1,022,393	2,023,663	1,316,177	36,107,327
Стекнување на подружница (припојување на ТЕЦ Неготино)	573,087		57,526	24,035	(1,380)	653,268
Издвојување на законски резерви				341,241	(341,241)	-
Издвојување на реинвестирана добивка				978,618	(978,618)	-
Распределена, неисплатена дивиденда					(66,278)	(66,278)
Нето добивка/загуба за годината					312,162	312,162
Состојба на 31 декември	32,311,921	6,260	1,079,918	3,367,558	240,822	37,006,479

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ

МКД '000	2023	2022
А Парични текови од оперативни активности		
Нето добивка / (загуба) пред оданочување	312,162	2,514,105
Усогласувања за:		
Депрецијација / амортизација	2,664,198	2,460,826
Вредносно усогласување на побарувања	-	5
Отпис на побарувања/обврски	(359,331)	(32,581)
Вишоци	(0)	(58)
Кусоци	7	33
Загуба од расходување или од продажба на ОС	101	108
Долгорочни резервирања	(626,872)	712,225
Приходи од вложувања, нето	-	(9,282)
Приходи/расходи за камати, нето	184,318	105,160
Оперативна добивка пред промени во обртниот капитал	2,174,583	5,750,539
Намалување/(Зголемување) на залихите	(1,638,924)	(201,564)
Намалување/(Зголемување) на нетековни средства за продажба	-	-
Намалување/(Зголемување) на побарувања од поврзани друштва	(43,264)	(354,227)
Намалување/(Зголемување) на побарувања од купувачите	721,516	(1,896,960)
Намалување/(Зголемување) на побарувања од државата	(2,961)	307,361
Намалување/(Зголемување) на побарувања од вработените	(498)	(145)
Намалување/(Зголемување) на останатите краткорочни побарувања	(689,623)	(2,184,918)
Намалување/(Зголемување) на краткорочни финансиски средства	(385,356)	13,498
Намалување/(Зголемување) на АВР	20,529	(1,356,678)
Зголемување/(Намалување) на обврските кон поврзани друштва	(30,970)	383,960
Зголемување/(Намалување) на обврските кон добавувачите	2,403,859	(1,556,690)
Зголемување/(Намалување) на обврските кон државата	(21,826)	41,511
Зголемување/(Намалување) на обврските кон вработените	39,446	(8,307)
Зголемување/(Намалување) на останатите краткорочни обврски	274,765	-
Зголемување/(Намалување) на ПВР	(2,017,796)	4,952,657
Зголемување/(Намалување) на долгорочни обврски	-	-
Парични средства кои произлегуваат од работењето	803,479	3,890,036
Платени камати	(199,876)	(119,361)
Платен данок на добивка	(311,282)	-
Нето парични текови од оперативни активности	292,320	3,770,675
Б Парични текови од инвестициони активности		
Купување на недвижности, материјални и нематеријални средства	(4,214,010)	(3,517,743)
Продажба на недвижности, материјални и нематеријални средства	74,105	155
Примени камати	15,559	14,201
Примени дивиденди	-	9,282
Купување на акции/удели	(57,801)	-
Нето парични текови од инвестициони активности	(4,182,148)	(3,494,104)
В Парични текови од финансиски активности		
Прилив/(одлив) по основ на долгорочни кредити	1,134,262	1,025,399
Прилив/(одлив) по основ на краткорочни кредити	1,507,399	134,014
Распределена, неисплатена дивиденда	(66,278)	-
Нето парични текови од финансиски активности	2,575,383	1,159,413
Нето зголемување/(намалување) на паричните средства	(1,314,444)	1,435,984
Парични средства на почетокот на годината	2,548,743	1,112,759
Парични средства на крајот на годината	1,234,298	2,548,743

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

1. ОПШТО ЗА ДРУШТВОТО

АД Електрани на Северна Македонија (АД ЕСМ) е акционерско друштво во државна сопственост, формирано со поделбата на Електростопанство на Македонија АД Скопје. Преструктурирањето е завршено на 1 септември 2005 година и друштвото е регистрирано во Судот во Скопје под трег.бр.5021/05 од 9 септември 2005 година. Основна дејност на Друштвото е производство на електрична енергија. Оперативната структура на Друштвото е составена од Дирекција и 8 регистрирани производствени единици и тоа ХЕС Црн Дрим, ХЕЦ Тиквеш, ХЕС Шпиље, ХЕС Маврово, ХЕС Треска, РЕК Осломеј, РЕК Битола и Енергетика.

На 18 ноември 2005 година, Регулаторната Комисија за Енергетика на Република Северна Македонија има донесено Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија за АД ЕСМ, под евидентен број ЕЕ – 05.01.1/5. Временскиот период на важење на лиценцата е 35 години и е со важност до 1 Ноември 2040 година.

Поврзани субјекти на Друштвото се:

Зависни друштва	
Фабрика за опрема и резервни делови (ФОД) ДООЕЛ Новаци	100%
ЕСМ ПРОДАЖБА ДООЕЛ Скопје	100%
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје	100%
ЕСМ ДИСТРИБУЦИЈА НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	100%
ЕСМ ПРОИЗВОДСТВО НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	100%
ЕСМ СНАБДУВАЊЕ СО ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	100%
ЕСМ МОЛИКА ДООЕЛ Битола	100%
СКИ ЦЕНТАР ПОПОВА ШАПКА ДООЕЛ Тетово	100%
ЕСМ ТОПЛИФИКАЦИЈА БИТОЛА ДООЕЛ с.Новаци	100%

Во текот на 2017 год беа ликвидирани заеднички вложувања во: ЕЛМЕ Снабдување доо Скопје, ЕЛМЕ Дистрибуција доо Скопје и ЕЛМЕ Производство доо Скопје. Во ликвидираниите заеднички вложувања АД ЕСМ поседувал 50% од основачките влогови.

На 20 март 2006 година, со Одлука број 02-410 од Регулаторна Комисија за Енергетика на Република Северна Македонија, АД ЕСМ доби лиценца за Подружница Енергетика-Скопје за вршење на енергетска дејност и тоа :

- производство на топлинска енергија
- дистрибуција на топлинска енергија
- снабдување со топлинска енергија

На 22 Декември 2008 година, со Одлука број 02-2187/1 и Одлука број 02-2188/1 од Регулаторна Комисија за Енергетика на Република Северна Македонија, АД ЕСМ доби лиценца за Подружница Енергетика-Скопје за вршење на енергетска дејност и тоа :

- дистрибуција на електрична енергија
- снабдување со електрична енергија

Со 30.09.2023 година, согласно Спогодбата за присоединување (нотарски акт ОДУ бр. 568/23), Акционерско друштво за производство на електрична енергија ТЕЦ НЕГОТИНО, во државна сопственост, Неготино, С.Дуброво – Неготино се присоединува кон Акционерско друштво за производство на електрична енергија ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје.

На 31 декември 2023 година, Друштвото има 4.467 вработени (2022 година: 4.258 вработени).

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ЕМБС	6023754
Целосен назив на правното лице	Акционерско друштво за производство на електрична енергија ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје
Седиште	У л. 11-ТИ ОКТОМВРИ Бр.9 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР ЦЕНТАР
Вид на субјект на упис	АД
Датум на основање	30.6.2005

Основна главнина

Паричен влог МКД	0,00
Непаричен влог МКД	32.311.373.000,00
Уплатен дел МКД	32.311.373.000,00
Вкупно основна главнина МКД	32.311.373.000,00

Сопственици

ЕМБС	4064674
Назив	ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА Скопје
Адреса	Ул. БУЛЕВАР ИЛИНДЕН Бр.2 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР
Држава	Република Северна Македонија
Тип на сопственик	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог МКД	0,00
Непаричен влог МКД	32.311.373.000,00
Уплатен дел МКД	32.311.373.000,00
Вкупно основна главнина МКД	32.311.373.000,00

Дејност:

Приоритетна дејност / Главна приходна шифра	35.11 Производство на електрична енергија
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	

Евидентирани се дејности во надворешниот промет

- Лиценца од РКЕ на РМ за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија бр. 02-1391/1 од 18.11.2005 год. изменета со Одлука на РКЕ на РМ УП1.бр.07-261/14 од 24.12.2014 година и со Одлука на РКЕ на РМ УП1.бр.07-261/14 од 06.02.2017 год, со евидентен број на лиценца бр.ЕЕ-05.01.1/05.2/14.2/17, со временски период на важење од 35 год. до 24.12.2049 год.
- Лиценца од РКЕ на РМ за вршење на енергетска дејност снабдување со топлинска енергија УП 1 бр. 11-19/16 од 28.06.2016 год. со евидентен број на лиценца бр.ТЕ-15.03.1/16 од 28.06.2016 год. со временски период на важење од 10 год. до 28.06.2026 год.
- Лиценца од РКЕ на РМ за вршење на енергетска дејност производство на топлинска енергија бр. ТЕ-01.01.1/06 од 20.03.2006 год. со временски период на важење од 35 год . до 20.03.2041 год.
- Лиценца од РКЕ на РМ за вршење на енергетска дејност дистрибуција на топлинска енергија бр. ТЕ-02.02.1/06 од 20.03.2006 год. со временски период на важење од 35 год . до 20.03.2041 год.
- Лиценца од РКЕ на РМ за вршење на енергетска дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи бр. 02-2188/1 од 22.12.2008 год. изменета со Одлука на РКЕ на РМ УП1.бр.12-19/17 од 06.02.2017 год, со евидентен број на лиценца бр. ЕЕ -32.08.1/08.2/17, со временски период на важење од 10 год. до 22.12.2018 год.
- Лиценца од РКЕ на РМ за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија бр. 02-2187/1 од 22.12.2008 год. измената со Одлука на РКЕ на РМ УП1.бр.12-18/17 од 06.02.2017 година, со евидентен број на лиценца бр. ЕЕ-31.03.1/08.2/17, со временски период на важење од 35 год до 22.12.2043 год.
- Лиценца од РКЕ на РМ за вршење на енергетска дејност снабдување во краен случај со електрична енергија УП1.бр.07-18/14 од 27.02.2014 година изменета со Одлука на РКЕ на РМ УП1.бр.07-18/14 од 06.02.2017 год, со евидентен број на лиценца бр.ЕЕ-161.12.1/14.2/17, со временски период на важење од 35 год. до 27.02.2049 год.

Овластувања: Управител

Име	ВАСКО СТЕФАНОВ
Овластувања	Претседател на Управен одбор, Генерален директор

2. ОСНОВИ ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Финансиските извештаи на Друштвото се изготвени во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Финансиските извештаи се изготвени со употреба на концептот на набавната вредност.

Финансиските извештаи се изготвени врз претпоставка на континуитет во работењето, односно Друштвото нема намера и нема причини да го прекине стопанисувањето во блиска иднина.

Финансиските извештаи се прикажани во илјади денари, освен ако не е поинаку наведено.

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Со овие сметководствени политики се регулираат прашања во врска со финансиската состојба, успешноста и промените во финансиската состојба на Друштвото. Усогласеноста со сметководствените политики и прашањата што тие ги регулираат се во функција на Раководството на Друштвото при подготовка, презентирање и обелоденување на финансиските извештаи.

Сметководствените политики на Друштвото опфаќаат специфични принципи, основи, конвенции, правила и практики кои се применуваат при приготвување и презентирање на финансиските извештаи.

Со примена на овие политики се овозможува финансиските извештаи на Друштвото да бидат споредливи во тековната година со извештаите од претходните години, како и со финансиските извештаи од другите друштва .

Сметководствените политики се применуваат по принципот на конзистентност за слични трансакции , други настани и услови.

Континуитет на работењето

Во 2022 и 2023 година оперативното работењето на Друштвото се одржува со субвенции од основачот Влада на Р.С.Македонија, кои што влијаат и на остварениот позитивен финансиски резултат (добивка по оданочување) од 312.162 илјади денари (2022: 2.250.391 илјади денари). Овие услови укажуваат на постоење на материјална неизвесност којашто може да наметне значајно сомневање за способноста на Друштвото да продолжи врз основа на претпоставката за континуитет. Основачот во текот на енергетската криза континуирано го поддржува работењето на Друштвото преку субвенционирање на работењето и преку тоа ја покажува намерата да продолжи да ги поддржува активностите на Друштвото и да дава финансиска и останата поддршка на активностите на Друштвото во наредните 12 месеци.

Компанијата поради светската енергетска криза од страната на Собранието на Акционери е задолжена да ги обезбеди 100% од потребите на универзалниот снабдувач и загубите во дистрибутивната мрежа со цел да се заштити социјалната страна кај населението и малите компании. Овие обврски кои АД ЕСМ ги доби од Собранието на Акционери ги надминуваат законските обврски кои ги има АД ЕСМ за обезбедување електрична енергија. Од овие причини Собранието на акционери се обврза дека ќе ги надомести трошоците кои ќе произлезат од зголемениот обем на обврски поради успешно справување со енергетската криза во Република Северна Македонија. Доколку АД ЕСМ ги исполнува своите обврски исклучиво по закон во услови без енергетска криза не би се довело во состојба да има потреба од помош.

Земајќи ги предвид сите овие факти, раководството има заклучено дека користење на принципот на континуитет како основа за подготовка на поединечните финансиски извештаи е соодветно со оглед на тоа што се очекува Друштвото, со постојана поддршка од основачот – Р.С.Македонија, да биде способно да ги искористи своите средства и да ги исплати своите обврски, во вообичаениот тек на работење, без притоа да мора да прекине со работење или да се ликвидира во блиска иднина.

3.1. Презентирање на финансиски извештаи

Финансиските извештаи претставуваат структурирана прикажување на финансиската состојба и финансиската успешност на Друштвото .

Целта на финансиските извештаи е да обезбедат информации за финансиската состојба, финансиската успешност и паричните текови на Друштвото кои се корисни за Раководството на Друштвото во донесување на економски одлуки.

Финансиските извештаи, исто така, ги покажуваат резултатите од управување на Раководството со ресурсите кои му се доверени .

Согласно претходно наведените цели финансиските извештаи обезбедуваат информации за:

- Средствата,
- Обврските,
- Главнината,
- Приходите и расходите, вклучувајќи ги добивките и загубите,
- Паричните текови,
- Уплати од и распределби на сопствениците во нивно својство како сопственици.

Финансиските извештаи, Друштвото ги прикажува со еднаква важност, и тоа:

- Извештај за финансиската состојба на крајот на периодот,
- Извештај за сеопфатна добивка за периодот,
- Извештај за промена на главнината на капиталот, Извештај за парични текови за периодот,
- Белешки, кои опфаќаат преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации,
- Извештај за финансиската состојба на почетокот на најраниот споредбен период кога Друштвото применува сметководствена политика ретроспективно или прави ретроспективно повторно прикажување на ставки во своите финансиски извештаи или кога врши рекласификација на ставки во своите финансиски извештаи.

Финансиските извештаи ги содржат следните општи карактеристики :

- Објективно презентирање и усогласеност со МСФИ - бара верно претставување на ефектите на трансакции, други настани и состојби во согласност со дефинициите и критериумите за признавање на средства, обврски, приходи и расходи.
- Финансиските извештаи на Друштвото се подготвуваат врз основа на претпоставката за Континуитет во работењето.
- Пресметковна основа во сметководството се користи за признавање на ставките како средства, обврски, приходи и расходи, кога тие ги исполнуваат критериумите за признавање на соодветните елементи.
- Материјалноста и собирањето ја истакнува потребата за презентирање посебно на секоја материјална група според нивната природа или функција.
- Друштвото одвоено ги прикажува средствата и обврските и приходите и расходите и нема да врши нивно Пребивање, освен ако тоа не го дозволува некој МСФИ.
- Друштвото презентира комплетен сет на финансиски извештаи квартално и годишно.
- Друштвото обелоденува Споредбени информации за претходниот период за сите износи прикажани во финансиските извештаи за тековниот период.
- Конзистентното презентирање на финансиските извештаи подразбира задржување на начинот на презентирање и класификација на ставките од еден до друг период.

Идентификување на финансиските извештаи

Друштвото јасно го идентификува секој финансиски извештај и белешките кон финансиските извештаи и истите треба да се разликуваат од другите информации од годишните извештаи. За да бидат разбирливи презентираниите информации во финансиските извештаи и белешките на Друштвото, ги прикажува истакнатото следните информации:

- Името на известувачкото друштво или други начини за идентификација и било какви промени во тие информации од крајот на претходниот период на известување,
 - Дали финансиските извештаи се на Друштвото или група на друштва,
 - Датумот на крајот на периодот на известување или периодот покриен со сетот на финансиските извештаи или белешки,
 - Валутата во која се известува, како што е дефинирано во сметководствениот стандард за ефекти од промени на девизни курсеви,
 - Нивото на користениот начин на заокружување во презентирањето на износите во финансиските извештаи.
- Финансиските извештаи Друштвото ги прави поразбирливи со презентирање на информациите во илјади или во целосни единици на известувачката валута со обелоденување на нивото на заокружување, непропуштајќи материјални битни информации.

Извештај за Финансиската состојба

Минимум информации презентирани во Извештајот за финансиската состојба вклучуваат одделни линиски ставки во кои се прикажани следните износи:

- Недвижности, постројки и опрема,
- Вложување во недвижности,
- Нематеријални средства,
- Финансиски средства, исклучувајќи ги износите прикажани во точките (д), (ж) и (з),
- Вложувања евидентирани со примена на методот на главнина,
- Биолошки средства,
- Залихи,
- Побарувања од купувачите и други побарувања,
- Пари и парични еквиваленти,

- ј) Збирот на средствата кои се класифицирани како средства кои се чуваат за продажба и средства вклучени во групи за отуѓување класифицирани како средства кои се чуваат за продажба согласно меѓународниот стандард за финансиско известување - Нетековни средства кои се чуваат за продажба и прекинато работење,
- к) Обврски спрема добавувачи и други обврски,
- л) Резервирања,
- м) Финансиски обврски, исклучувајќи ги износите прикажани во точките (и) и (ј),
- н) Обврски и средства за тековен данок, како што се дефинирани во сметководствениот стандард - Даноци на добивка,
- о) Одложени даночни обврски и одложени даночни средства, како што се дефинирани во сметководствениот стандард - Даноци на добивка,
- р) Обврски вклучени во групите за отуѓување класифицирани како такви кои се чуваат за продажба во согласност со меѓународниот стандард за финансиско известување - Нетековни средства кои се чуваат за продажба и прекинато работење,
- q) Неконтролирано учество, презентирано во рамките на главнината,
- г) Издаден капитал и резерви кои им се припишуваат на сопствениците на матичното друштво.

Извештај за сеопфатна добивка

Друштвото ги прикажува сите ставки на приходи и расходи признаени во периодот во единствен Извештај за сеопфатна добивка.

Минимум информации кои се презентирани во Извештајот за сеопфатна добивка се вклучени во одделни линиски ставки во кои се прикажани следните вредности:

- а) Приходи,
- б) Финансиски трошоци,
- с) Удел во добивката или загубата на придружните друштва и заеднички вложувања кои се евидентирани според методот на главнина,
- д) Даночни расходи,
- е) Единствен износ кој го опфаќа збирот на:
 - Добивка или загуба по оданочување за прекинато работење,
 - Добивка или загуба по оданочување признаена при мерењето до објективна вредност намалена за трошоците за продажба или при отуѓување на средствата или група (и) за отуѓување кои го сочинуваат прекинатото работење.
- ф) Добивка или загуба,
- г) Секоја компонента на останата сеопфатна добивка класифицирана според природата, исклучувајќи ги износите наведени во точка (ж),
- h) Удел во останата сеопфатна добивка на придружени друштва и заеднички вложувања евидентирани според методот на главнина,
- и) Вкупна сеопфатна добивка.

Друштвото ги признава сите ставки на приходи и расходи за периодот во добивка или загуба, освен кога некој меѓународен стандард за финансиско известување бара или дозволува поинаку.

Друштвото го обелоденува износот на данок на добивка кој се однесува на секоја компонента на останатата сеопфатна добивка, вклучувајќи корекции за рекласификација било во Извештајот за сеопфатна добивка или во белешките.

Извештај за промени во главнината

Во Извештајот за промени во главнината се презентирани сеопфатната добивка за периодот, секоја компонента на главнината и нивно меѓусебно усогласување на почетокот и на крајот на периодот, одвоено обелоденувајќи ги промените кои се резултат на:

- Добивката или загубата,
- Секоја ставка на останата сеопфатна добивка.

Извештај за парични текови

Извештајот за парични текови обезбедува информации за проценка на способноста на Друштвото да генерира пари и еквиваленти на пари, како и потребите на Друштвото за искористување на тие парични текови.

Во извештајот се прикажуваат паричните текови во периодот класифицирани како оперативни, вложувачки и финансиски активности на начин кој е најпогоден за деловното работење.

Согласно потребите на Друштвото Известувањето за паричните текови од оперативни активности се извршува со примена на индиректен метод, при што нето добивката или загубата се корегира за ефектите на трансакциите од непарична природа (амортизација, резервирања, одложени даноци, курсни разлики, нераспределени добивки и сл.), било какво одложување или разграничување на минати или идни оперативни парични примања или плаќања.

Белешки кон Финансиските извештаи

Белешките на систематски начин ги обелоденуваат информациите барани со МСФИ а кои не се презентирани на друго место во финансиските извештаи, но се релевантни за разбирање за било кој од нив. Друштвото ја поврзува секоја ставка во извештаите за финансиска состојба и за сеопфатна добивка, одделниот биланс на успех, извештаите за промени на главнината и за паричните текови со секоја поврзана информација во белешките, како и обелоденување на сметководствените политики.

Сметководствени проценки

Доколку одредени ставки во финансиските извештаи, како резултат на неизвесностите вградени во деловните активности, не можат прецизно да се измерат ќе се пристапи кон нивна проценка.

Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположиви информации. Проценките можат да бидат потребни за:

- Ненаплативите побарувања,
- Застареноста на залихите,
- Објективната вредност на финансиските средства или финансиските обврски, корисниот век на употреба или очекуваниот модел на трошење на економските користи на средствата кои се амортизираат,
- Гаранциски обврски.

Сметководствените проценки (погоре наведени) во Друштвото ќе ги вршат Стручни комитети формирани од Раководството на Друштвото. Доколку со сметководствената проценка се утврди промена на средствата и обврските, таа треба да биде признаена со исправка на сметководствената вредност на поврзаното средство или обврска. Ефектот од промената кој се однесува на тековниот период се признава како приход или расход во тековниот период.

Користењето на разумни проценки претставува основен дел од подготвувањето на финансиските извештаи на Друштвото и не ја намалува нивната веродостојност.

Друштвото ја обелоденува природата и износот на промената на сметководствената проценка која има влијание на тековниот период или се очекува да има влијание во идните периоди кога е непрактично да се процени износот на влијанието.

Доколку износот на влијанието во идните периоди не е обелоденет заради тоа што е непрактично тој да се процени, Друштвото треба да го обелодени тој факт.

Грешки од претходен период

Материјално значајна грешка која е откриена во тековниот период, а се однесува на претходен период и која има значајно влијание на финансиските извештаи на еден или повеќе претходни периоди, со што претходните финансиски извештаи не може да се сметаат за веродостојни, се смета за грешка од претходен период.

Грешката од претходниот период се корегира со ретроактивно повторно прикажување, освен до степен до кој е непрактично да се утврдат ефектите кои се специфични за периодот на кумулативниот ефект од грешка.

Доколку грешката настанала пред најраниот претходен период кој е презентираан во финансиските извештаи, треба повторно да се прикаже почетната состојба на средствата, обврските и главнината за најраниот претходен период кој е презентираан.

Материјално безначајните грешки се признаваат како приход или расход на тековниот период.

Материјалноста на грешката се проценува од случај до случај во моментот кога ќе се открие грешката.

3.2. Залихи

Залихите се средства во форма на суровини или помошни материјали, резервни делови, ситен инвентар, гуми и лигнит кои се употребуваат во процесот на производство.

Набавна вредност на залихите треба да ги опфати сите трошоци за набавка, трошоци за конверзија и други трошоци направени за залихи да се доведат до нивна сегашна локација и потреба.

Трошоци за набавка ги опфаќаат: набавната цена зголемена за царината и зависните трошоци (трошоци за осигурување, превоз, манипулативни трошоци, трошоци кои не се одбиваат) и други трошоци кои директно можат да се додадат за стекнување на залихите. Трговските попусти и работи се одземаат при утврдувањето на трошоците за набавка.

Трошоци за конверзија на залихите на недовршено производство (лигнит) ги вклучуваат трошоците што се директно поврзани со единиците за производство, како што е директниот труд и системската алокација на фиксните и варијабилните општи трошоци на производство кои се направени за конвертирање на суровините во готови производи.

Трошочни формули

Набавната вредност на залихите во Друштвото е определена со користење на трошочната формула на пондериран просек за сите залихи.

Според трошочната формула на пондериран просек, набавната вредност на секоја ставка е определена од пондериран просек на набавната вредност на ставки на почеток на периодот и на набавната вредност на ставки набавени или произведени во текот на периодот. Просекот може да се пресметува со секоја дополнителна испорака.

Признавање на расход

Намалувањето на вредноста на залихите се спроведува континуирано, а врз основа на проценка за оштетеност, дотраеност на залихите и слично на предлог на формирани Стручни комисији од Друштвото.

Причини за намалување на вредноста на залихите се оштетување на залихите, технолошка застареност на залихите, губиток на квалитет, дотраеност и нивна неупотребливост. Истите ќе бидат утврдени од страна на Стручни технички комисији формирани од Раководството на Друштвото, и на нивен предлог ќе се врши корекција на вредноста на залихите, при што намалувањето на вредноста на залихите до нето реализационата вредност ќе биде на товар на расходите.

Раководството на Друштвото донесува одлука да се формираат Стручни технички комисији кои ќе доставуваат извештај за стратешките залихи, најмалку еднаш годишно.

Ситниот инвентар и автогумите при ставањето во употреба се отпишуваат еднократно и во целост.

3.3. Даноци на добивка

Друштвото оданочивата добивка и оданочивата загуба ја искажува во финансиските извештаи согласно законските прописи и таа претставува добивка, односно загуба за периодот за кој се известува и според која се плаќа данокот на добивка.

3.4. Недвижности, постројки и опрема

Во однос на сметководствениот третман на недвижностите, постројките и опремата во финансиските извештаи треба да се разликуваат информациите за вложување во истите и промените во таквото вложување. Во контекст на претходното, главните прашања во сметководството за недвижности, постројки и опрема се признавањето на средствата, утврдувањето на нивните сметководствени вредности и расходите за депрецијација (амортизација) и загубите од обезвреднувањето на средствата што треба да бидат признаени во врска со нив.

Потребно е расудување при применување на критериумите за признавање на ставка за недвижности, постројки и опрема, така што може да биде соодветно да се сумираат индивидуални значајни ставки, како што се калапи, алатки и матрици, и критериумите да се применат на сумирана вредност.

Друштвото според критериумот на признавање ги вреднува трошоците на сите свои недвижности, постројки и опрема во времето на нивното настанување. Овие трошоци ги вклучуваат почетните трошоци за да се стекне или изгради ставка од недвижности, постројки и опрема и последователни трошоци направени за да се додаде или замени дел од некоја ставка или истата да се сервисира.

Под сметководствена вредност се подразбира набавната вредност која го претставува износот на платени пари или парични еквиваленти или објективната вредност на друг надоместок даден за стекнување на средството во времето на негово стекнување или изградба, или кога е применливо, износот што може да му се припише на тоа средство кога првично ќе биде признаено во согласност со специфичните барања на други МСФИ.

Недвижности, постројки и опрема се материјални средства кои што:

- се чуваат за користење во производството или обезбедување на производи или услуги, за изнајмување на други или за административни цели,
- се очекува да бидат користени во текот на повеќе од еден период.

Набавната вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема треба да биде признаена како средство само ако:

- е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе претставуваат прилив за Друштвото,
- набавната вредност на средството може веродостојно да се измери.

Главните резервни делови и расположивата опрема што се очекува да биде ставена во функција се квалификува како недвижности, постројки и опрема кога ќе се користи повеќе од еден период.

Ако резервните делови и опремата за сервисирање се употребат само заедно со ставка од недвижности, постројки и опрема, тие се сметаат како недвижности, постројки и опрема. Во спротивно, резервните делови и опремата за сервисирање се евидентираат како залиха и како се трошат се признаваат во добивката и загубата како расход

Набавната вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема ги вклучува елементите:

- Набавна цена, вклучувајќи царина и неповратни даноци на набавка, по одземање на трговски попусти и работи,
- Сите трошоци кои директно може да се припишат на носење на средството до локацијата и состојбата во која тоа е оперативно способно на начин предвиден од страна на раководството,
- Првичната проценка на трошоците за демонтажување и отстранување на средството и обновување на просторот каде што тоа е лоцирано, обврската за која Друштвото ги прави овие трошоци било кога средството е стекнато или како последица од користењето на средството во текот на одреден период за цели различни, отколку произведување залихи во текот на тој период.

Трошоци кои во Друштвото треба директно да се препишат на носење на средство до локација и состојба во која тоа е оперативно способно, се следните:

- Трошоци за користи на вработените коишто настануваат директно од изградбата или стекнувањето на ставката од недвижности, постројки и опрема,
- Трошоци за подготовка на локација,
- Првични трошоци за испорака и манипулирање,
- Трошоци за инсталирање и монтирање,
- Трошоци за тестирање дали средството соодветно функционира, по одземање на нето примањата од продажба на било кои ставки произведени додека средството се носи до локацијата и состојбата во која тоа оперативно е способно (како што се примероци произведени кога се тестира опремата), Надоместоци на професионалци.

Набавна вредност на средството кое се произведува во сопствена режија се определува со користење на истите принципи како и за стекнато средство и сите интерни добивки се елиминираат при определувањето на истата.

Мерење на набавна вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема е паричниот ценовен еквивалент на датумот на признавање. Ако плаќањето е одложено по нормалниот кредитен рок, разликата помеѓу паричниот ценовен еквивалент и вкупното плаќање се признава како расход за камата во текот на времетраењето на кредитот, освен ако таквата камата е капитализирана во согласност со сметководствениот стандард Трошоци за позајмување.

По признавањето како средство, ставка од недвижности, постројки и опрема треба да се евидентира според Трошочен модел, односно по нејзината набавна вредност минус акумулираната депрецијација (амортизација) и акумулираните загуби поради обезвреднување.

Депрецијацијата (амортизацијата) е системска распределба на износот по кој што се депрецира (амортизира) средството во текот на неговиот корисен век на употреба.

Користениот Метод на депрецијација (амортизација) го одразува начинот на кој се очекува да бидат потрошени идните економски користи од средството од страна на Друштвото. Друштвото го применува праволинискиот метод на пресметка на депрецијација (амортизација) според кој депрецираниот (амортизираниот) износ на средството системски да се алоцира во текот на користењето на средството и се применува конзистентна од период во период.

Друштвото пресметката на депрецијацијата (амортизацијата) ќе ја врши врз основа на следните елементи:

- Набавна вредност,
- Корисен век на употреба (временски период во кој едно средство се очекува да биде користено).

Корисниот век на употреба, односно рокот на отпишување на средствата се одредува согласно пропишаните стапки.

Корисниот век на употреба на средствата Друштвото го проценува на следниот начин:

Средства	Корисен век на употреба	Годишна стапка на депрецијација (амортизација)
Градежни објекти на високоградба и нискоградба од армирана бетонска и метална конструкција и градежни објекти кои се сметаат за самостојни градежни објекти	40 години	2,5%
Градежни објекти на нискоградба со горен строј	33 години	3,0%
Градежни објекти на високоградба и нискоградба од дрвена конструкција	20 години	5,0%
Останати неспомнати градежни објекти	10 години	10%
Опрема на производство на електрична и топлотна енергија	20 години	5,0%
Погонски и деловен инвентар (машински елементи, транспортни средства и уреди)	10 години	10%
Мебел и деловен инвентар, како и друга опрема за вршење канцелариски работи	5 години	20%
Компјутерска и телекомуникациска опрема, патнички возила и приклучни возила	4 години	25%
Останата неспомната опрема	10 години	10%

Средствата кои не се опфатени во горе наведените групи, а имаат корисен век на употреба до 4 години имаат третман на ситен инвентар.

Основица за пресметување на депрецијацијата (амортизацијата) претставува набавната вредност на постојаните средства утврдена во согласност со сметководствениот стандард и истата започнува да се пресметува откако средството ќе се активира за вршење на основната дејност (односно станува расположливо за употреба).

Пресметување на депрецијацијата (амортизацијата) престанува кога ќе се надомести вредноста која претставува основица за пресметување на депрецијацијата (амортизацијата), односно кога износот на набавната вредност на средствата е еднаков со отпишаната вредност иако средството може и понатаму да се употребува.

Средствата кои во целост се депрецирани (амортизирани, отпишани) се задржуваат во евиденцијата и се искажуваат во билансот на состојба до моментот на нивното продавање, подарување, отуѓување на друг начин или уништување.

Промените на вредноста која претставува основица за пресметување на депрецијација (амортизација) во случај на коригирана вредност на средството при негово подобрување (капитализација), депрецијацијата (амортизацијата) се пресметува кога истото станува расположливо за употреба т.е. кога е на локацијата и оперативно способно оценето од Стручни технички лица одредени од страна на Раководството на Друштвото.

Средството престанува да се амортизира на првиот датум кога средството е каласифицирано како средство што се чува за продажба (или е вклучено во група за отуѓување што е каласифицирана како чувана за продажба) во согласност со МСФИ 5.

Депрецијацијата (амортизацијата) се пресметува поединечно за секое долгорочно средство во рамките на амортизационите групи се додека вредноста на средствата не биде во целост надоместена.

Сметководствената вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема треба да биде отпишана : при отуѓување или кога нема очекувани идни економски користи од нивната употреба.

3.5. Нематеријални средства

Во однос на сметководствениот третман на нематеријалните средства во финансиските извештаи треба да се разликуваат информациите за вложување во истите и промените од таквото вложување. Во контекст на претходното, главните прашања во сметководството на нематеријалните средства се признавањето на средствата, утврдувањето на нивните сметководствени вредности и расходите за амортизација и загубите од обезвреднувањето на средствата што треба да бидат признаени во врска со нив.

Нематеријално средство е немонетарно средство без физичка содржина кое може да се идентификува со цел јасно да се разграничи од гудвилот.

Нематеријалните средства ги опфаќаат патентите, лиценците, концесиите, заштитните знаци и имиња, договорите за франшиза, авторските права, трошоците за истражување и развој, компјутерскиот софтвер и маркетинг правата.

Друштвото ги признава следните средства како средства на истражување и вреднување на минерални ресурси:

- стекнување на права за истражување,
- топографски, геолошки, геохемиски и геофизички истражувања, истражувачко дупчење,
- ископување, вадење примероци,
- активности поврзани со вреднување на техничката остварливост и економската оправданост на екстракцијата на минералните ресурси и др.

За нивно признавање Друштвото ќе го применува моделот на набавна вредност.

Друштвото ги класифицира средствата на истражување и вреднување како материјални и нематеријални според природата на стекнатото средство, и ќе ја применува таа класификација конзистентна. Користењето на материјалното средство за развивање на нематеријалното не го менува материјалното средство во нематеријално средство.

Нематеријалното средство ќе биде признато доколку, и само доколку:

- Веројатно дека идните економски користи, кои му се припишуваат на средството, ќе претставуваат прилив,
 - Набавната вредност на средството ќе може да се измери.
- Стектаното нематеријално средство почетно треба да се мери според набавната вредност која се состои од:
- Неговата набавна цена, вклучувајќи ги увозните давачки и неповратни даноци при набавката, по одбивање на трговските дисконти и рабати,
 - Било какви трошоци кои можат директно да се припишат на подготвувањето на средството за негово ставање во употреба.

По почетното признавање, нематеријалното средство се води по неговата набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какви загуби поради обезвреднување .

Нематеријалното средство треба да се отпише во едно од следните ситуации: При отуѓување,

- Кога не се очекуваат идни економски користи од неговата употреба или отуѓување.
- Евидентирањето на нематеријалното средство е засновано на неговиот корисен век кој може да биде ограничен или неограничен.

Нематеријално средство со ограничен корисен век се амортизира според праволинискиот метод на амортизација за 5 години (односно по стапка од 20%).

Нематеријално средство со неограничен корисен век не се амортизира.

Корисниот век на овие нематеријални средства кои што не се амортизираат треба да бидат предмет на проверка во секој пресметковен период со цел да се утврди дали настаните и условите продолжуваат да ја поддржуваат проценката на неограничен век на тоа средство.

Износот кој подлежи на амортизација на нематеријално средство со ограничен век треба да се распредели на системска основа за време на неговиот корисен век. Амортизацијата започнува кога нематеријалното средство ќе биде расположива за употреба. Пресметката на амортизација престанува порано од корисниот век кога нематеријалното средство се отуѓува , трајно се повлекува од употреба и со датумот на неговото отпишување.

3.6. Обезвреднување на средства

Обезвреднување на средствата постои кога истите се водат во сметководствената евиденција по износ кој е поголем од неговиот надоместлив износ, која разлика би можела да се надомести преку користење или продажба на средството . Во ваков случај средството се опишува како обезвреднето поради што се признава загуба поради обезвреднување.

Ако на крај на период Друштвото оцени дека средството можеби е обезвреднето се прави формална процена на надоместливиот износ. Доколку не постојат индикации за обезвреднување Друштвото не прави формална процена на надоместливиот износ.

3.7. Наеми

Наемите се однесуваат на пренесување на правото на користење на средствата . За против услуга може да се бараат суштински услуги во врска со работењето или одржувањето на изнајмените средства. Овие политики не се применуваат на договори за услуги со кои не се пренесува правото за користење на средствата .

3.8. Приходи

Приход е бруто приливот на економските користи во текот на периодот кој произлегува од редовните активности кога тие приливи резултираат во зголемување на главнината.

Приходите се мерат според објективната вредност на надоместокот кој е примен или се побарува.

Приходите кои се признаваат, настануваат од следните трансакции и настани:

1. Продажба на производи,
2. Давање на услуги,
3. Користење на средствата од страна на други врз основа на што се заработуваат камати и дивиденди.

Приходот од продажба на производи се признава кога ќе бидат исполнети следните услови:

- Кога на купувачот се пренесуваат значајните ризици и награди од сопственоста на производите,
- Друштвото не задржува ниту континуирана менаџерска инволвираност до степен кој вообичаено се поврзува со сопственоста , ниту пак ефективна контрола на продадените производи,
- Кога износот на приходот може веродостојно да се измери,
- Кога е веројатно дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив за Друштвото ,
- Кога трошоците кои се направени или треба да бидат направени во врска со трансакцијата можат веродостојно да се измерат.

Во случај кога ќе се ја ви неизвесност во врска со наплатливоста на износот кој веќе е вклучен во приходот, ненаплатливиот износ или износот чие надоместување не е повеќе веројатно се признава како расход, а не како корекција на износот на приходот кој бил првично признаен.

Приходот од давање на услуги се признава кога резултатот на трансакцијата која вклучува давање на услуги може веродостојно да се процени, со повикување на степен на довршеност на трансакцијата на крајот на периодот на известување при што треба да бидат исполнети следните услови:

- Износот на приходот може веродостојно да се измери,
- Веројатно е дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив,
- Степенот на довршеност на трансакцијата на крајот на периодот на известување може веродостојно да се измери,
- Трошоците направени за трансакцијата и трошоците за довршување на трансакцијата можат веродостојно да се измерат.

Кога резултатот на трансакцијата која вклучува давање на услуги не може веродостојно да се процени, приходот треба да се признае само до висина на признаените расходи кои се надоместливи.

Приходот кој произлегува од користењето на средствата на Друштвото од страна на други , со што заработуваат камати и дивиденди. треба да бидат признаени кога е веројатно дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив на Друштвото и износот на приходот може веродостојно да се измери, врз следните основи:

- Каматите треба да бидат признаени на временски пропорционална основа користејќи ја методата на ефективна камата,

- Тантиемите треба да бидат признаени на пресметковна основа во согласност со суштината на релевантниот договор,
- Дивидендите треба да бидат признаени кога ќе биде утврдено правото на акционерот да го прими плаќањето.

3.9. Финансиски инструменти: признавање и мерење

Признавање на финансиско средство или финансиска обврска во Извештајот за финансиска состојба се врши во случај кога Друштвото ќе стане договорна страна на договорните одредби.

Отпис претставува отстранување на претходно признаено финансиско средство или финансиска обврска од Извештајот за финансиска состојба на Друштвото.

Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето или обврската подмирена во трансакција под комерцијални услови помеѓу страни доволно информирани и спремни своеволно да ја прифатат трансакцијата .

Друштвото ќе го отпише финансиското средство во случај кога:

- истекуваат договорните права на паричните текови од финансиското средство,
- го пренесува финансиското средство.

Друштвото треба да направи оценка на крајот на секој период на известување дали постои некаков објективен доказ дека некое финансиско средство или група на финансиски средства се обезвреднети . Доколку постои таков доказ, Друштвото треба да го утврди износот на загубата поради обезвреднување .

Финансиско средство или група на финансиски средства се обезвреднети и настанати се загуби поради обезвреднување во случај кога постои објективен доказ за обезвреднувањето како резултат на еден или повеќе настани кои настанале по почетното признавање на средството и тој настан кој предизвикува загуба (или настани) има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да бидат проценети. Загуби кои се очекуваат да настанат од идни настани, без оглед на тоа колку се веројатни, не се признаваат.

Објективен доказ дека некое финансиско средство или група на финансиски средства се обезвреднети вклучува податоци кои можат да се следат и кои му се достапни на Друштвото во однос на идните настани кои предизвикуваат загуба, и тоа:

- Значителна финансиска потешкотија на издавачот или должникот,
- Прекршување на договорот , како што е неисполнување на обврските или неизвршување на плаќањата на каматата или главницата ,
- Доделување на заемопримателот од страна на заемодавателот , поради економски или правни причини во врска со финансиски потешкотии на заемопримателот , на концесија која што инаку заемопримателот не би ја зел предвид,
- Кога постои веројатност дека заемопримателот ќе падне во стечај или друг вид на финансиска организација,
- Исчезнување на активен пазар за тоа финансиско средство поради финансиски потешкотии,
- Податоци кои можат да се следат и кои укажуваат дека постои намалување на проценетите идни парични текови од група на финансиските средства кое може да се измери, од почетното признавање на тие средства, иако намалувањето се уште не може да биде идентификувано со поединечните финансиски средства во групата, вклучувајќи: а) негативни промени во способноста на заемопримателите во групата за извршување на плаќања (на пример, зголемен број на задоцнети плаќања); б) националните и локалните услови кои се во корелација со неизвршени обврски во однос на средствата во групата (на пример, негативни промени во условите на индустријата кои влијаат на заемопримателите во групата).

Доколку постои објективен доказ дека е настаната загуба поради обезвреднување во однос на заеми и побарувања или на вложувања кои се чуваат до доспевање кои се евидентираат според амортизирана набавна вредност на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со ефективна каматна стапка на финансиското средство при почетното признавање. Сметководствената вредност на средството треба да биде намалена или директно или со користење на сметка за исправка на вредноста. Износот на загубата треба да биде признаен во добивката или загубата за деловната година.

3.10. Користи на вработените

Друштвото во своите сметководствени политики вклучува користи за вработени во сите форми на надоместок кој се дава во замена за услугата која ја пружаат вработените, и истите вклучуваат:

- Краткорочни користи за вработени, како што се плати, надници и придонеси за социјално осигурување , платени годишни одмори и платени отсуства поради боледување, учество во добивката и бонуси и немонетарни користи (како што е медицинска грижа, домување, автомобил и бесплатни или субвенционирани добра или услуги) за постојните вработени,
- Други долгорочни користи за вработени, вклучувајќи отсуство по долгогодишна служба или отсуство по определен број на години, јубилејни награди или други користи за долгогодишна служба, користи заради долгорочна инвалидност,
- Отпремнини.

Кај краткорочните користи на вработените не се потребни актуарски претпоставки за мерење на обврската или трошокот и не постои можност за било каква актуарска добивка или загуба.

Кај долгорочните користи на вработените се врши резервирање врз основа на актуарски претпоставки.

Отпремнините не му обезбедуваат идни економски користи на Друштвото поради што веднаш се признаваат како расход и тоа во следните случаи:

- Кога Друштвото го прекинува работниот однос на вработениот или на група на вработени пред вообичаениот датум на пензионирање.
- Кога Друштвото обезбедува отпремнина како резултат на понуда направена со цел да поттикне доброволно заминување заради технолошки вишок.

3.11. Ефекти од промени на девизни курсеви

Трансакцијата во странска валута при почетно признавање се евидентира во денарска противвредност, со примена на среден курс на НБРМ на денот на трансакцијата.

На секој датум на изготвување на извештаите за финансиската состојба, паричните ставки (девизни средства, побарувања и обврски) се пресметуваат со примена на заклучниот курс (курсот на денот кога се изготвува извештајот).

Курсните разлики кои настанале по основ на трансакции во странска валута се признаваат како приход или расход за периодот во кој настанале.

3.12. Трошоци за позајмување

Трошоци за позајмување се камата и други трошоци коишто се настанати со позајмување на финансиски средства.

Трошоците за позајмување кои директно може да се припишат на стекнувањето, изградбата или производство на средството, како дел од набавната вредност се капитализираат.

Друштвото започнува со капитализација на трошоците за позајмување како дел од набавната вредност на средството на датумот на започнување. Датумот на започнување на капитализација се смета кога се исполнети долу наведените услови:

- Издатоците за средството се настанати,
- Трошоците на позајмувањето се настанати,
- Преземени се неопходните активности за да се подготви средството за неговата наменета употреба или продажба.

Прекин на капитализација на трошоците за позајмување во текот на продолжените периоди се извршува кога активниот развој на средството е прекинат, освен при настанување на виша сила и други значителни технички и административни работи.

Престанок на капитализација ја на трошоци настанува кога се завршени сите битни активности неопходни за подготовка на средството кое се квалификува за негова намена или продажба и покрај тоа што рутинска административна работа може да продолжи понатаму.

3.13. Консолидирани и посебни финансиски извештаи

Консолидираните финансиски извештаи го вклучуваат подготвувањето и презентирањето на извештаи за група на Друштва кои се под контрола на АД ЕСМ - Скопје.

При подготвување на консолидираните финансиски извештаи Друштвото ги комбинира финансиските извештаи на матичното друштво и неговите подружници, ставка по ставка, собирајќи ги сличните ставки на средства, обврски, главнина, приходи и расходи.

Салдата, трансакциите, приходите и расходите во рамките на групата целосно се елиминираат.

Целта на консолидираните финансиски извештаи е да се презентираат финансиски информации на ниво на група како еден правен субјект.

3.14. Обелоденувања за поврзани страни

Трансакцијата помеѓу поврзаните страни во група и отворените салда се обелоденуваат во поединечните финансиски извештаи, а при подготвувањето на консолидираните финансиски извештаи на групата се елиминираат.

3.15. Меѓупериодско финансиско известување

Друштвото објавува целосен комплет на Финансиски извештаи во неговите меѓупериодски Финансиски извештаи, формата и содржината на тие извештаи е усогласена со барањата на сметководствениот стандард Презентирање на финансиски извештаи.

Во меѓупериодските финансиски извештаи ќе се применуваат истите сметководствени политики што се применуваат при изработка на годишните финансиски извештаи. Фреквенцијата на известување на Друштвото, годишно, полугодишно, квартално, или месечно, не треба да влијае на годишните резултати на Друштвото. За да се постигне таа цел, меѓупериодското известување треба да биде направено врз основа од почетокот на годината до датумот на меѓупериодското известување.

Меѓупериодските финансиски извештаи вклучуваат Финансиски извештаи за периоди како што следува:

- Извештај за финансиска состојба на крајот на тековниот меѓупериод и споредбен извештај за финансиска состојба на крајот на претходната финансиска година,
- Извештај за сеопфатна добивка за тековниот меѓупериод и кумулативно за тековната финансиска година до датумот, со споредбени извештаи за сеопфатна добивка за споредливите меѓупериоди (тековниот и оној од почетокот на годината до датумот на меѓупериодот) на претходната финансиска година,

- Извештај за промена во главнина кумулативно за тековната финансиска година до датумот, со споредбен извештај за споредбениот период од почетокот на годината до датумот на меѓупериодот на претходната финансиска година,
- Извештај за парични текови кумулативно за тековната финансиска година до датумот, со споредбен извештај за споредбениот период од почетокот на годината до датумот на меѓупериодот на претходната финансиска година.

3.16. Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства

За резервирањата, неизвесните обврски и неизвесните средства и обелоденување на информациите поврзани со нив се применети одредени критериуми за признавање и основите за мерење на истите.

Резервирање е обврска која произлегува од минати настани чие подмирување се очекува да резултира со одлив на ресурси во кој се вградени економски користи, со неизвесно време на настанување и износ.

Резервирањата треба да се признаат доколку кумулативно се задоволени следните услови:

- Кога постои обврска (законска или изведена) како резултат на минат настан, Постои веројатност дека за подмирување на обврската ќе биде баран одлив на ресурси во кои се вградени економски користи,
- Може да се направи веродостојна проценка за износот на обврската.
- Износот кој е признат како резервирање треба да биде проценка на издатоци баран за подмирување на сегашна обврска на крајот на периодот на известување.

Резервирањата треба да се проверат на крајот на секој период на известување и да се корегираат за да ја одразат најдобрата тековна проценка. Доколку не е повеќе веројатно дека за подмирување на обврската ќе биде потребен одлив на ресурси кои содржат економски користи, резервирањето треба да се анулира.

Проценките на исходот од финансискиот ефект се утврдени по пат на расудување на Раководството на Друштвото надополнет со искуство за слични трансакции и извештаи од Стручни комитети формирани од истиот.

3.17. Вложувања во недвижности

Вложувањата во недвижности треба да се признаат како средство, кога се исполнуваат следните услови:

- Кога е веројатно дека ќе има прилив на идни економски користи кои се поврзани со вложување во недвижности,
- Набавната вредност на вложувањата во недвижности може веродостојно да се измери,
- Вложувањата во недвижности првично треба да се мерат според нивната набавна вредност. Трансакциските трошоци треба да бидат вклучени во првичното мерење.

Набавната вредност на недвижности ја содржи нивната набавна цена и сите издатоци кои директно можат да се припишат на таа недвижност.

Вложувањата во недвижност се мерат согласно сметководствените политики на Друштвото кои се однесуваат на мерењето на недвижности, постројки и опрема.

3.18. Управување со ризици

3.18.1. Управување со валутен ризик

Во управувањето со валутниот ризик АД ЕСМ како главна странска валута на девизната позиција го дефинира Еурото, а движењето на валутната отвореност е дозволено во рамки на зададените лимити кој агрегатно изнесува 40% од капиталот и резервите на компанијата.

Истовремено е подготвена методологија за пресметка на можната загуба/добивка на компанијата во услови на 5% апрецирање или депрецирање на денарот во однос на странските валутни позиции кои ги поседува компанијата во својот биланс.

3.18.2. Управување со ликвидносен ризик

Управувањето со **ликвидносниот ризик** претставува една од примарните цели за Компанијата, поради што деловните активности се насочени кон:

- Одржување стабилно ниво на ликвидност кое обезбедува редовно сервисирање на сите доспеани обврски на Компанијата
- Одржување на показателот тековна ликвидност
- Одржување на показателот брза ликвидност
- Одржување на показателот денови на врзување на побарувањата
- Одржување на показателот денови на врзување на залиха
- Одржување на показателот денови на врзување на обврски

3.18.3. Управување со каматен ризик

Управувањето со **каматниот ризик** опфаќа:

- Одржување на средно-низок профил на изложеност на каматен ризик;
- Следење на лимитот за изложеноста на каматен ризик при промена на каматните стапки за 200 базични поени (макс. 2.5 % од капиталот)
- Следење на каматни криви на домашен и странски пазар и активно и превентивно прилагодување на политиката на позајмици во однос на висината и типот на каматните стапки

Белешка 4

МКД '000

Приходи од продажба	2023	2022
		22,616,505
<i>ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА ДОБРА И УСЛУГИ НА ПОВРЗАНИ ДРУШТВА</i>		
Приходи од продажба на добра (производи, стоки) и услуги на поврзани друштва во земјата	1,395	1,393
<i>ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА НЕПОВРЗАНИ ДРУШТВА</i>		
Приходи од продажба на добра (производи) и услуги во земјата	22,245,779	21,926,772
Приходи од наемнини	48,176	13,308
Останати приходи од продажба на неповрзани друштва	321,155	392,781

СТРУКТУРА НА ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

ОПИС	План 01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022	(во илјади денари)	
				2023/ 2022	2023/ 2023 П
Приходи од продажба на добра - основна дејност	13,178,165	17,721,668	16,050,611	10.41%	34.48%
Приходи од системски услуги на еес	900,000	2,566,703	3,418,089	-24.91%	185.19%
Приходи од продажба на вишок на електрична енергија	8,176,296	1,957,409	2,458,072	-20.37%	117.49%
Ост.приход продажба-топлинска енергија-Енергетика	260,113	167,714	208,821	-19.69%	-97.95%
Ост.прих.продажба-електрична енергија-Енергетика	148,618	133,132	137,847	-3.42%	-48.82%
Приходи од продажба на добра и услуги на поврзани субјекти	23,704	35,488	24,053	47.54%	-76.12%
Останати приходи	26,557	34,390	36,760	-6.45%	45.08%
Вкупно	22,713,453	22,616,504	22,334,253	1.26%	-0.43%

Белешка 5

МКД '000

Останати приходи од работењето	2023	2022
		6,740,520
<i>ПРИХОДИ ОД ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА НЕТЕКОВНИ И ТЕКОВНИ СРЕДСТВА</i>		
Приходи од вредносно усогласување на залихи	49,481	-
Приходи од вредносно усогласување на останати средства	1,554	-
<i>ОСТАНАТИ ПРИХОДИ</i>		
Вишоци	0	58
Приходи од наплатени отпишани побарувања	359,331	32,581
Приходи од премии, субвенции, дотации и донации	5,620,457	10,232,349
Останати приходи од работењето	709,697	325,403

СТРУКТУРА НА ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

ОПИС	План 01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022	(во илјади денари)	
				2023/ 2022	2023/ 2023 П
Приходи од наплатени штети	69,595	106,521	95,160	11.94%	53.06%
Останати неспомнати делови приходи за превоз од вработени	4,000	3,608	3,857	-6.46%	-9.80%
Наплатени приходи од поранешни години	10,005	14,838	219,886	-93.25%	48.31%
Останато	149,961	6,615,553	10,271,489	-35.59%	4311.52%
Вкупно	233,561	6,740,520	10,590,392	-36.35%	2785.98%

Белешка 6

МКД '000

Трошоци за вработените	2023	2022
		3,866,124
Плата и надоместоци на плата - бруто (за производство)	3,478,323	3,298,378
Останати трошоци за вработените	200,389	125,904
Дневници за службени патувања, нокевања и патни трошоци	10,673	6,387
Надоместоци на трошоци на вработените и подароци	176,738	112,022

Белешка 7

МКД '000

Трошоци за амортизација	2023	2022
		2,545,753
Трошоци за амортизација (за производство)	2,545,753	2,460,826

Белешка 8

МКД '000

Останати трошоци од работењето	2023	2022
	23,107,224	24,362,186
<i>ТРОШОЦИ ЗА СУРОВИНИ, МАТЕРИЈАЛИ, ЕНЕРГИЈА, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ И СИТЕН ИНВЕНТАР</i>		
Трошоци за сировини и материјали (за производство)	6,499,464	2,905,792
Трошоци за материјали (за администрација, управа и продажба)	2	239
Трошоци за енергија (за производство)	2,604,591	2,636,796
Трошоци за енергија (за администрација, управа и продажба)	24,411	29,746
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за производство)	717,702	604,894
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за администрација, управа и продажба)	16,371	24,617
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за производство)	37,263	12,536
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за администрација, управа и продажба)	6,651	3,288
<i>ТРОШОЦИ ЗА УСЛУГИ</i>		
Транспортни услуги	196,258	159,584
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	6,043	5,941
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	38,794	37,634
Услуги за одржување и заштита	4,057,297	2,064,363
Наем - лизинг	3,206	3,701
Комунални услуги	40,420	41,157
Трошоци за истражување и развој	14,187	14,881
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саеми	215	125
Останати услуги	268,237	634,734
<i>РЕЗЕРВИРАЊА</i>		
Долгорочни резервирања за користи на вработените	78,970	47,444
Останати долгорочни резервирања за трошоци и ризици	39,476	742,619
<i>ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ОД РАБОТЕЊЕТО</i>		
Трошоци за надомест и други примања на членови на Управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	2,856	3,130
Трошоци за спонзорства и донации	72,100	49,000
Трошоци за репрезентација	8,828	5,371
Трошоци за осигурување	192,384	170,943
Банкарски услуги и трошоци за платен промет	7,383	7,401
Даноци кои не зависат од резултатот, членарини и други давачки	232,870	194,219
Трошоци за користење на права (освен наем)	61,892	69,538
Останати трошоци на работењето	505,526	278,680
<i>ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ (ОБЕЗВРЕДНУВАЊЕ) НА НЕТЕКОВНИ И ТЕКОВНИ СРЕДСТВА</i>		
Вредносно усогласување (обезвреднување) на материјални средства	-	0
Вредносно усогласување (обезвреднување) на останати материјални средства	-	14,077
Вредносно усогласување (обезвреднување) на краткорочни побарувања	-	5
Вредносно усогласување (обезвреднување) на останати средства	-	239,929
<i>ОСТАНАТИ РАСХОДИ</i>		
Загуби врз основа на расходување и загуби од продажба на нематеријални и материјални средства	101	108
Кусоци, кало, растур, расипување и кршење	7	33
Расходи врз основа на директен отпис на побарувања	-	36
Казни, пенали, надоместоци за штети и друго	2,392	6,929
Останати расходи од работењето	618,256	31,452
<i>НАБАВНА ВРЕДНОСТ</i>		
Набавна вредност на продадени добра (стоки)	6,753,072	13,321,247

Белешка 9

МКД '000

	2023		2022	
	2023	2022	2023	2022
Приходи од финансирање	29,950	38,047		
Приходи од вложувања во поврзани друштва	-	9,282		
Приходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	15,559	14,201		
Приходи врз основа на позитивни курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	14,391	14,564		

Белешка 10

МКД '000

	2023		2022	
	2023	2022	2023	2022
Расходи од финансирање	219,786	127,833		
Расходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	193,760	119,361		
Расходи врз основа на негативни курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	19,910	8,472		
Останати финансиски расходи	6,116	-		

Белешка 11

МКД '000

	2023		2022	
	2023	2022	2023	2022
Данок на добивка				
Добивка пред оданочување	312,162	2,514,105		
Даночно непризнаени расходи	260,055	132,335		
Даночна основа	572,218	2,646,440		
Намалување на даночна основа:				
Реинвестирана добивка	572,218	-		
Даночна основа по намалување	-	2,646,440		
Данок на добивка по стапка од 10% на даночната основа	-	264,644		
Пресметан данок на добивка по намалување	-	264,644		
Ефективна даночна стапка	0.00%	10.53%		

Белешка 12.1

МКД '000

Нематеријални средства

2022	Лиценци и права
Набавна вредност	
Состојба на 1.1.	1,926,576
Набавки во текот на годината	32,693
Отуѓување	-
Состојба на 31.12.	1,959,269
Исправка на вредноста	
Состојба на 1.1.	(1,612,253)
Амортизација за тековна година	(21,598)
Отуѓување	-
Состојба на 31.12.	(1,633,851)
Сегашна вредност 31.12.	325,418

2023	Лиценци и права
Набавна вредност	
Состојба на 1.1.	1,959,269
Набавки во текот на годината	49,288
Присоединување ТЕЦ Неготино	3,399
Отуѓување	(198)
Состојба на 31.12.	2,011,758
Исправка на вредноста	
Состојба на 1.1.	(1,633,851)
Амортизација за тековна година	(24,665)
Присоединување ТЕЦ Неготино	(3,399)
Отуѓување	-
Состојба на 31.12.	(1,661,915)
Сегашна вредност 31.12.	349,843

Во износот на сегашната вредност на нематеријални средства, прикажан во Белешка 12.1 е вклучен износ од 262.350 илјади денари, кој се однесува на нематеријално средство во подготовка. Раководството процени дека на 31.12.2023 година надоместливата вредност на средството ја надминува сметководствената вредност, бидејќи се работи за имплементација на современ софтвер.

Белешка 12.2

МКД '000

Недвижности, постројки и опрема

2022	Земјишта	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, погонски и канцеларски инвентар, мебел и транспортни средства	Биолошки средства	Останати материјални средства	Материјални средства во подготовка	Аванси за набавка на материјални средства	Вкупно
Набавна вредност									
Состојба на 1.1.	4,755,448	63,792,176	48,906,271	1,751,259	26	1,134	2,828,508	442,953	122,477,776
Набавки во текот на годината	8,033	1,757,075	732,871	56,183	-	-	636,723	294,165	3,485,050
Отуѓување/Расходување	-	-	(78,961)	(38,233)	-	-	-	-	(117,194)
Состојба на 31.12.	4,763,482	65,549,252	49,560,181	1,769,209	26	1,134	3,465,231	737,118	125,845,632
Исправка на вредноста									
Состојба на 1.1.		(47,975,314)	(37,271,448)	(1,575,445)	-	-			(86,822,206)
Депрецијација за тековна година		(901,596)	(1,489,207)	(48,424)	-	-			(2,439,228)
Отуѓување/Расходување		-	78,961	37,969	-	-			116,930
Состојба на 31.12.		(48,876,910)	(38,681,694)	(1,585,900)					(89,144,504)
Сегашна вредност 31.12.	4,763,482	16,672,342	10,878,487	183,309	26	1,134	3,465,231	737,118	36,701,129

2023	Земјишта	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, погонски и канцеларски инвентар, мебел и транспортни средства	Биолошки средства	Останати материјални средства	Материјални средства во подготовка	Аванси за набавка на материјални средства	Вкупно
Набавна вредност									
Состојба на 1.1.	4,763,482	65,549,252	49,560,181	1,769,209	26	1,134	3,465,231	737,118	125,845,632
Набавки во текот на годината	1,728	1,203,386	2,324,760	386,230	-	-	841,001	(592,382)	4,164,722
Присоединување на ТЕЦ Неготино	403,633	1,225,837	2,634,122	308,601	-	-	2,768	-	4,574,961
Отуѓување/Расходување	-	(73,789)	(8,648)	-	-	-	-	-	(82,437)
Состојба на 31.12.	5,168,842	67,904,686	54,510,415	2,464,040	26	1,134	4,309,000	144,736	134,502,878
Исправка на вредноста									
Состојба на 1.1.		(48,876,910)	(38,681,694)	(1,585,900)	-	-			(89,144,504)
Депрецијација за тековна година		(905,587)	(1,519,703)	(86,188)	-	-			(2,511,478)
Присоединување на ТЕЦ Неготино		(1,210,132)	(2,545,094)	(302,420)	-	-			(4,057,646)
Отуѓување/Расходување		-	8,430	-	-	-			8,430
Состојба на 31.12.		(50,992,629)	(42,738,061)	(1,974,508)					(95,705,198)
Сегашна вредност 31.12.	5,168,842	16,912,057	11,772,353	489,532	26	1,134	4,309,000	144,736	38,797,680

Преглед на материјални средства набавени по статусни промени од 01.09.2005 година, а кои кога се активирани, се водат по набавна вредност намалена за амортизација. Во прилог е табела од набавени средства после статусна промена.

во илјади денари				
Ред. Бр	Подружница	Набавна В-ст на постојани с-ва	Акумулирана амортизација	Сегашна вредност
1	Рек Битола	16,139,464.28	6,197,784.47	9,941,679.81
2	Дирекција	4,589,166.71	1,851,418.58	2,737,748.13
3	Енергетика	1,441,467.92	439,519.07	1,001,948.86
4	Глобочица	64,391.76	48,536.61	15,855.15
5	Хес Мавтрово	1,715,692.22	742,938.58	972,753.64
6	Рек Осломеј	1,484,223.30	755,950.84	728,272.46
7	Шпиље	214,012.48	172,699.82	41,312.66
8	Хец Тиквеш	268,885.28	215,231.88	53,653.40
9	Хес Треска	5,941,756.75	2,182,373.92	3,759,382.83
	Вкупно			19,252,606.93
10	Материјални средства во подготовка			4,303,302.35
11	Аванси за набавка на материјални средства			144,735.69
12	Биолошки средства			25.89
	Вкупно			23,700,670.87

Белешка 12.3
Вложувања во недвижности

МКД '000

<u>2022</u>	Вложувања во недвижности	Вложувања во недвижности во подготовка	Аванси за вложувања во недвижности	Вкупно
Набавна вредност				
Сегашна вредност 31.12.	-	-	-	-

<u>2023</u>	Вложувања во недвижности	Вложувања во недвижности во подготовка	Аванси за вложувања во недвижности	Вкупно
Набавна вредност				
Сегашна вредност 31.12.	-	-	-	-

Белешка 12.4

МКД '000

Долгорочни финансиски средства	2023	2022
	443,603	385,802
Вложувања во подружница	1,488,801	1,430,801
Вложувања во придружни друштва и заеднички контролирани друштва (учество во заеднички вложувања)	-	-
Дадени заеми и кредити во земјата и во странство	157	157
Финансиски средства кои се чуваат до доспевање	8,520	8,520
Дадени депозити и кауции во земјата и странство	3,450	3,450
Останати долгорочни финансиски средства	13,452	13,452
Вредносно усогласување на долгорочните финансиски средства	(1,070,777)	(1,070,578)

Заеднички вложувања	% на сопственост	Набавна вредност	Вредносно усогласување	МКД '000	
				Нето сметководствена вредност	
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	100%	1,302,219	(1,046,862)	255,357	
ФОД ДООЕЛ - Новаци, АД ЕЛЕМ - Скопје	100%	96,428	-	96,428	
ЕСМ ПРОДАЖБА ДООЕЛ Скопје	100%	30,306	-	30,306	
ЕСМ ПРОИЗВОДСТВО НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	100%	308	-	308	
ЕСМ ДИСТРИБУЦИЈА НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	100%	308	-	308	
ЕСМ СНАБДУВАЊЕ СО ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	100%	308	-	308	
ЕСМ МОЛИКА ДООЕЛ Битола	100%	30,308	-	30,308	
СКИ ЦЕНТАР ПОПОВА ШАПКА ДООЕЛ Тетово	100%	18,308	-	18,308	
ЕСМ ТОПЛИФИКАЦИЈА БИТОЛА ДООЕЛ с.Новаци	100%	10,308	-	10,308	
Вкупно		1,488,801	(1,046,862)	441,939	

Белешка 12.5

МКД '000

	2023	2022
Долгорочни побарувања	-	-
Останати долгорочни побарувања	2,755,811	2,756,499
Вредносно усогласување на долгорочни побарувања	(2,755,811)	(2,756,499)

Белешка 12.6

МКД '000

	2023	2022
Одложени даночни средства	-	-

Белешка 13.1

МКД '000

Залихи	2023	2022
4,729,340	3,090,422	
<i>ЗАЛИХА НА СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ</i>		
Суровини и материјали на залиха	833,344	277,756
Суровини и материјали во доработка, обработка и манипулација	93,960	76,367
Вредносно усогласување на залихите на суровини и материјали	(1,861)	(2,000)
<i>ЗАЛИХА НА РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ</i>		
Залиха на резервни делови	3,039,472	2,658,766
Вредносно усогласување на залихата на резервни делови	(226,627)	(227,579)
<i>ЗАЛИХА НА СИТЕН ИНВЕНТАР, АМБАЛАЖА И АВТОГУМИ</i>		
Ситен инвентар на залиха	38,006	17,882
Ситен инвентар во употреба	171,219	141,096
Залиха на амбалажа	70	12
Амбалажа во употреба	320	547
Залиха на автогуми	7,662	3,081
Автогуми во употреба	23,270	22,173
Вредносно усогласување на залихи на ситен инвентар, амбалажа и автогуми	(204,304)	(168,412)
<i>ГОТОВИ ПРОИЗВОДИ</i>		
Производи на залиха	954,808	290,734

Белешка 13.2

МКД '000

	2023	2022
Средства кои се чуваат за продажба и прекинатото работење	-	-

Белешка 13.3

МКД '000

	2023	2022
Побарувања од поврзани друштва	447,747	404,483
Останати побарувања од поврзани друштва	447,747	404,483

Белешка 13.4

МКД '000

	2023	2022
Побарувања од купувачите	2,807,610	3,559,692
Побарувања од купувачи во земјата	2,704,477	4,400,581
Побарувања од купувачи во странство	11,824	1,770
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во земјата	787,645	219,113
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во странство	576	104
Побарувања од специфично работење на неповрзани друштва	238,208	238,209
Побарувања од камати (договорни и казнени)	147,719	146,879
Спорни и сомнителни побарувања	37,618	38,209
Останати побарувања	480	477
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи	(1,120,938)	(1,485,649)

МКД '000

Старосна структура на побарувања од купувачите	до 1 година	од 1 до 3 години	над 3 години	Вкупно
Останати побарувања од поврзани друштва	339,179	69,283	39,285	447,747
Побарувања од купувачи во земјата	2,092,293	1,783	610,401	2,704,477
Побарувања од купувачи во странство	10,054	208	1,562	11,824
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во земјата	769,592	(0)	18,053	787,645
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во странство	472	-	103	576
Побарувања од специфично работење на неповрзани друштва	-	-	238,208	238,208
Побарувања од камати (договорни и казнени)	906	164	146,649	147,719
Спорни и сомнителни побарувања	1,095	-	36,523	37,618
Останати побарувања	12	469	-	480
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи	-	(30,153)	(1,090,785)	(1,120,938)
Вкупно	3,213,604	41,753	-	3,255,357

Белешка 13.5

МКД '000

	2023	2022
Обврски / побарувања кон државата	432,992	58,459
<i>Обврски кон државата</i>	<i>178,750</i>	<i>440,777</i>
Обврски за данокот на додадена вредност	(879)	-
Обврски за царини и царински давачки	-	(80)
Обврски за данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	23,515	263,716
Обврски за даноци и придонеси на плата и надоместоци на плата	111,770	91,189
Обврски за персонален данок на доход	(78)	(220)
Обврски за данок на имот	(0)	(116)
Обврски за останати даноци, придонеси и други давачки	44,422	86,289
<i>Побарувања од државата</i>	<i>611,741</i>	<i>499,236</i>
Данок на додадена вредност	347,287	344,326
Побарувања за повеќе платен данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице	264,455	154,910

Белешка 13.6

МКД '000

	2023	2022
Побарувања од вработените	2,035	1,537
Побарувања од вработените за аконтации за службени патувања	742	290
Останати побарувања од вработените	1,293	1,248

Белешка 13.7

МКД '000

	2023	2022
Останати краткорочни побарувања	3,034,075	2,344,452
Побарувања од осигурителни друштва	(150)	(151)
Останати побарувања	3,042,781	2,353,158
Вредносно усогласување на останати побарувања	(8,556)	(8,556)

Белешка 13.8

МКД '000

	2023	2022
Краткорочни финансиски средства	400,884	15,528
Краткорочни кредити и заеми во земјата	228	228
Краткорочно орочени денарски средства	400,657	15,301

Белешка 13.9

МКД '000

	2023	2022
Парични средства	1,234,298	2,548,743
Парични средства на трансакциски сметки во денари	1,231,718	2,540,998
Издвоени парични средства и акредитиви	85	86
Парични средства во благајна	10	12
Девизни сметки	243	4,163
Парични средства во благајна во странска валута	0	1
Останати парични средства	37	-
Вредносно усогласување на парични еквиваленти	2,204	3,484

Белешка 13.10

МКД '000

	2023	2022
Однапред платени трошоци	1,414,959	1,435,488
Однапред платени трошоци	302,776	323,163
Пресметани приходи што не можеле да бидат фактурирани	(810)	(650)
Останати однапред платени трошоци и пресметани приходи	1,112,993	1,112,975

Ставката Останати однапред платени трошоци и пресметани приходи е зголемена поради давање на трајно користење на недвижни ствари топловодна мрежа во износ од 1.112.993 илјади денари (2022: 1.112.975 илјади денари) на АД ЕСМ Скопје, а за потребите на ЕСМ Дистрибуција на топлина ДООЕЛ Скопје за дистрибуција на топлинска енергија во град Скопје со Одлука од Влада број 41-7323/2 од 06.09.2022.

Белешка 14.1

МКД '000

	2023		2022	
	2023	2022	2023	2022
Долгорочни резервирања	741,685	1,368,557		
Резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	177,182	177,182		
Резервирања за користи на вработените	390,420	362,359		
Останати долгорочни резервирања	174,083	829,016		

Резервирања за рекултација на земјиште

Резервирања за рекултација на деградирано земјиште на 31.12.2023 година во износ од 177.182 илјади денари (2022: 177.182 илјади денари) е оцена на раководството за трошоци за обновување на земјиште во регионот на рударските операции.

Резервирања за користи на вработени

Овластен актуар подготвува пресметка на сегашната вредност на обврските за дефинирани користи поврзани со работа по престанок на вработувањето (при заминување во пензија-отпремнина) и јубилеи за вработените на Друштвото. Салдото на резервирања за користи на вработените на 31.12.2023 изнесува 390.420 илјади денари, трошокот за овие резервирања во 2023 година изнесува 78.970 илјади денари.

Резервирања за судски постапки

Секторот за правни и општи работи проценува потенцијални загуби по основ на судски спорови, за што доставува преглед на судски спорови за кои што треба да се направи резервација. Салдо на резервации за потенцијални загуби по основ на судски спорови со 31.12.2023 година е 174.083 илјади денари.

Белешка 14.2

МКД '000

	2023		2022	
	2023	2022	2023	2022
Долгорочни обврски	4,981,591	3,847,328		
Долгорочни обврски спрема добавувачи од странство	227,437	-		
Долгорочни обврски врз основа на заеми и кредити во земјата и странство	4,754,154	3,847,328		

Банка	Дата на одобрување	Рок на доспевање	Каматна стапка	Долгорочен кредит (во '000 МКД)	Краткорочен дел на кредит - обврски за камата (во '000 МКД)	Вкупен долг на 31.12. (во '000 МКД)
Комерцијална банка (Когел)	13/12/2017	13/12/2027	6M euribor + 2,50%	163,987	68,336	232,323
Комерцијална банка - Механизација	06/07/2021	06/07/2033	6M euribor + 1,90%	820,642	139,149	959,791
Халк банка (кредит за тек. поддршка)	29/03/2022	31/03/2024	6M euribor + 3,00%	155,213	-	155,213
Стопанска банка (кредит за тек.)	11/04/2022	11/04/2024	6M euribor + 2,50%	116,417	-	116,417
EBRD Фотоволтаици Осломеј 1	04/01/2019	10/08/2030	0.03	169,385	47,176	216,561
Стопанска банка (Power machines - Russia)	07/05/2010	10/06/2024	1M euribor + 2,60%	-	83,857	83,857
Deutsche Bank (Babkok)	25/08/2012	28/09/2025	12M euribor + 1,675%	123,396	250,251	373,647
Стопанска банка (Нов трансформатор АСТАЕЛ)	16/02/2023	16/02/2025	6M euribor + 2,65 %	304,400	-	304,400
Халк банка (Репарација на трансформатор)	12/05/2023	31/07/2025	6M euribor + 3 %	113,643	-	113,643
KFW Bank - Germany (ревитализација)	29/11/2010	30/12/2025	12M euribor - 0,30%	170,359	166,629	336,988
KFW Bank - Germany (ветерен парк)	25/07/2023	30/12/2025	0.025	97,162	102,028	199,190
KFW Bank - Germany (ветерен парк) - II фаза	13/12/2018	15/05/2031	0.0115	50,148	-	50,148
Халк банка (Товарни и теренски возила)	12/05/2023	31/07/2025	6M euribor + 3,5 %	86,523	-	86,523
EBRD (Тековна поддршка)	22/08/2023	10/02/2028	euribor +1%	1,819,982	1,362,010	3,181,992
EBRD (Транзиција на ЕСМ кон соларни...)	04/01/2019	10/08/2030	6M euribor + 1%	6,907	-	6,907
KFW Bank - Germany (Топлификација)	25/07/2013	30/12/2025	1,50%	555,990	230,094	786,084
Вкупно				4,754,154	2,449,530	7,203,684

Долгорочните кредити се обезбедени со гаранција издадена од основачот на Друштвото – Влада на Република Северна Македонија.

Кредитот од Комерцијална Банка со број на договор 13-520-56401/1 од 13/12/2017 е обезбеден со залог на недвижен имот на произведен погон во Железара ИЛ 9363 на КП 2271 со површина од 715 м2, како и залог на подвижен имот – опрема за производство на и пренос на електрична и топлотна енергија.

Кредитот од Комерцијална Банка со број на договор 02-140-321/2 од 06.07.2021 година е обезбеден со залог на опрема: градежна механизација и транспортни средства (дампери, цистерни за вода, цистерни за гориво, камиони, автодигалки, грејдер, булдожери и утоварувачи) во сопственост на Друштвото.

Долгорочните обврски кон добавувачи прикажани во Белешка 14.2 на износ од 227.437 илјади денари се однесуваат на долгорочен дел од долг по Спогодба потпишана со Договор за уредување на заеднички односи помеѓу Билфингер Енџиниринг енд Технолоџиз ГМБХ и ЕСМ АД, а поврзано со пресуда од Меѓународниот арбитражен суд, согласно која ЕСМ АД има долг на 31.12.2023 година во вкупен износ од 435.924 илјади денари, кој ќе се отплатува до 25/11/2025 година. Долгорочниот дел од оваа обврска на 31.12.2023 година изнесува 227.437 илјади денари, додека краткорочната обврска изнесува 208.487 илјади денари. Краткорочната обврска е прикажана во Белешка 15.4 Останати краткорочни обврски - Обврски за краткорочни резервирања.

Белешка 14.3

МКД '000

	2023	2022
Одложени даночни обврски	-	-

Белешка 15.1

МКД '000

	2023	2022
Обврски кон поврзани друштва	435,962	466,931
Останати обврски од поврзани друштва	435,962	466,931

Белешка 15.2

МКД '000

	2023	2022
Обврски кон добавувачите	3,527,171	1,482,642
Обврски спрема добавувачи во земјата	2,867,884	1,017,989
Обврски спрема добавувачи од странство	397,134	193,260
Обврски за примени аванси, депозити и кауции во земјата	7,448	7,372
Обврски од специфично работење од неповрзани друштва	228,451	228,448
Обврски за камати (договорни и казнени)	26,254	35,574

Белешка 15.3

МКД '000

	2023	2022
Обврски кон вработените	218,110	178,664
Обврски за плата и надоместоци на плата	204,549	163,734
Обврски за надоместоци на трошоците на вработените	40	73
Останати обврски спрема вработените врз основа на колективни договори	588	70
Останати обврски спрема вработените	12,932	14,787

Белешка 15.4

МКД '000

	2023	2022
Останати краткорочни обврски	274,765	-
Обврски врз основа на учество во добивката	66,278	-
Обврски за краткорочни резервирања на трошоци во гарантен рок	208,487	-

Белешка 15.5

МКД '000

	2023	2022
Краткорочни финансиски обврски	2,679,530	1,172,131
Краткорочни кредити и заеми од поврзани друштва во земјата	230,000	-
Краткорочни кредити и заеми од странство	2,449,530	1,172,131

Обврски по краткорочни кредити се обелоденети во табела под белешка 14.2 во вкупен износ од 2.449.530 илјади денари.

Белешка 15.6

МКД '000

	2023	2022
Однапред пресметани обврски	4,229,775	6,247,571
Однапред пресметани трошоци	815,282	377,998
Пресметани приходи за идни периоди	3	82
Одложено признавање на приходи врз основа на државни поддршки	18,452	20,526
Одложено признавање на приходи	3,396,038	5,848,966

16. КАПИТАЛ

МКД '000

	2023	2022
Сопственик	32,318,181	31,745,095
Влада на Република Северна Македонија	32,318,181	31,745,095

МКД '000

	2023	2022
Законски резерви	365,276	-
Издвојување од добивка	365,276	-

МКД '000

	2023	2022
Дивиденди	66,278	-
Распределена, но неисплатена дивиденда од добивка	66,278	-

18. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Судски спорови

Друштвото се јавува како тужена страна во повеќе судски постапки кои произлегуваат од работењето. Според адвокатите и правната служба на Друштвото, крајниот исход од овие правни случаи се очекува да има негативни последици врз Друштвото. Поради тоа направено е резервирање во финансиските извештаи во износ од 174.083 илјади МКД (Белешка 14.1).

Даноци

Даночните периоди на Друштвото можат да бидат предмет на инспекција од страна на даночните органи до истекот на 5 години од крајот на годината во која е поднесена или требало да биде поднесена пријавата и може да се наметнат дополнителни даноци или казни во согласност со толкувањето на даночното законодавство. Раководството на Друштвото не е запознаено со околности кои би можеле да доведат до дополнителна обврска по овој основ.

19. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Друштвото е во сопственост на Влада на Република Северна Македонија, која последува 100% од капиталот. Табелата подолу ги презентира трансакциите со поврзаните страни:

Побарувања		
Назив	31.12.2023	31.12.2022
ФОД ДООЕЛ - Новаци, АД ЕЛЕМ - Скопје	29,037	532
ФОРТ ДООЕЛ - Осломеј, АД ЕЛЕМ - Скопје	16,530	43,893
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	1,045	995
ЕСМ ПРОДАЖБА ДООЕЛ Скопје	708,193	766,054
ЕСМ ДИСТРИБУЦИЈА НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	125,550	21,157
ЕСМ СНАБДУВАЊЕ СО ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје		
Вкупно	880,354	832,631

Обврски		
Назив	31.12.2023	31.12.2022
ФОД ДООЕЛ - Новаци, АД ЕЛЕМ - Скопје	(277,096)	(72,583)
ФОРТ ДООЕЛ - Осломеј, АД ЕЛЕМ - Скопје	-	2,112
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	(893)	(9,842)
ЕСМ ПРОДАЖБА ДООЕЛ Скопје	(394,266)	(449,310)
ЕСМ СНАБДУВАЊЕ СО ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	(105,105)	(90,195)
Вкупно	(777,360)	(619,818)

Финансиски побарувања		
Назив	31.12.2023	31.12.2022
ФОРТ ДООЕЛ - Осломеј, АД ЕЛЕМ - Скопје	5,535	5,535
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	274,362	87,480
ЕСМ ПРОДАЖБА ДООЕЛ Скопје	1,508,808	1,310,808
ЕСМ ДИСТРИБУЦИЈА НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	745,000	430,000
ЕСМ СНАБДУВАЊЕ СО ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	-	10,000
ЕСМ МОЛИКА ДООЕЛ Битола	11,497	-
ЕСМ ПРОИЗВОДСТВО НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	210,000	-
Вкупно	2,755,202	1,843,822

Приходи		
Назив	31.12.2023	31.12.2022
ФОД ДООЕЛ - Новаци, АД ЕЛЕМ - Скопје	24,336	241
ФОРТ ДООЕЛ - Осломеј, АД ЕЛЕМ - Скопје		986
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	42	
ЕСМ ПРОДАЖБА ДООЕЛ Скопје	1,957,409	2,468,388
ЕСМ ДИСТРИБУЦИЈА НА ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	99,432	10,964
ЕСМ МОЛИКА ДООЕЛ Битола	135	-
Вкупно	2,081,354	2,480,579

Трошоци	(во илјади денари)	
	31.12.2023	31.12.2022
Назив		
ФОД ДООЕЛ - Новаци, АД ЕЛЕМ - Скопје	643,774	440,999
ФОРТ ДООЕЛ - Осломеј, АД ЕЛЕМ - Скопје		136,687
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	17,189	85,382
ЕСМ ПРОДАЖБА ДООЕЛ Скопје	3,906,562	3,136,935
ЕСМ СНАБДУВАЊЕ СО ТОПЛИНА ДООЕЛ Скопје	300,609	76,914
ЕСМ МОЛИКА ДООЕЛ Битола	123,289	-
Вкупно	4,991,423	3,876,917

20. НАСТАНИ ШТО СЕ СЛУЧИЛЕ ПО ДЕНОТ НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

По 31 декември 2023 година – датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА
ЕНЕРГИЈА ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ

Бр. 05-1905/1

28.02.2024 год.

СКОПЈЕ

А.Д. ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

**ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ СКОПЈЕ
ЗА ПЕРИОД I - XII 2023 ГОДИНА**

Февруари 2024

ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Електрани на Северна Македонија АД Скопје (во понатамошниот текст АД ЕСМ Скопје), е компанија 100% во државна сопственост, чија основна дејност е производство на електрична енергија. Основната дејност компанијата ја остварува организирана преку Подружници и тоа две термоелектрани Подружница РЕК Битола и Подружница РЕК Осломеј, како и преку следните хидроцентрали: Подружница ХЕЦ Тиквеш, ХЕЦ Врбен, ХЕЦ Равен и ХЕЦ Вруток – составен дел на Подружница ХЕС Маврово, ХЕЦ Глобочица и ХЕЦ Шпиле – составен дел на Подружница ХЕС Црн Дрим, ХЕЦ Козјак и ХЕЦ Света Петка – составен дел на Подружница ХЕС Треска и од 31.12.2023 година и ТЕЦ Неготино. Во склоп на компанијата работи и Подружница Енергетика чија дејност е производство, дистрибуција и снабдување со топлинска и електрична енергија како и производство на технолошка пара и напојна вода.

Компанијата работи согласно законот за Енергетика и поседува 8 лиценци за работа согласно дејностите на работењето.

Од вкупното производство на електрична енергија обезбедено од АД ЕСМ за период 01.01.- 31.12. 2023 година 65,87% е произведено во термоелектраните, 30,49 % се произведени во хидроцентралите, 2,61% се произведени од ветерниот парк Богданци, додека пак останатите 1,03 % се произведени во ТЕ-ТО Енергетика.

АД ЕСМ – Скопје за период 01.01.2023 – 31.12.2023 година ги има остварено следните поважни финансиски движења и резултати од работењето.

1. ОСТВАРЕН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

АД ЕСМ оствари вкупни приходи во износ од 30.764.743 илјади денари или 500.240 илјади евра, вкупни расходи во износ од 30.452.581 илјади денари или 495.164 илјади евра во работењето за период Јануари - Декември 2023 година и искажа позитивен финансиски резултат остварена добивка пред оданочување во износ од 312.162 илјади денари или 5.076 илјади евра. Остварената добивка после оданочување изнесува 312.162 илјади денари или 5.076 илјади евра.

За период 01.01.2023 – 31.12.2023 година АД ЕСМ Скопје има остварено вкупни приходи во износ од 30.764.743 илјади денари и забележува намалување на вкупните приходите за -9,76 % во однос на истиот период 2022 година кога истите изнесувале 34.093.003 илјади денари, додека во однос на планираните приходи за истиот период 2023 година се зголемени за 28,45 % (планирани 23.950.475 илјади денари).

Добивката за период Јануари - Декември 2023 година се должи пред се на зголемување на приходот од продажба на електрична енергија за 1.671.056 илјади денари во споредба со истиот период минатата година и намалување на вкупниот трошок за - 3,57 % или - 1.126.317 илјади денари пред се поради намалување на трошокот за набавка на електрична енергија за - 6.562.388 илјади денари, намалување на трошокот за залиха на недовршеното производство (јаглен) за - 619.125 илјади денари, намалување на трошокот за гас за - 188.065 илјади денари и друго.

Во 000 денари

ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ	Остварено I-XII.2022	Планирано I-XII.2023	Остварено I-XII.2023	Остварено I-XII.2023 во 000 евра	Инд 4/2	Инд 4/3
1	2	3	4	4/1	5	6
I. ВКУПНИ ПРИХОДИ	34.093.003	23.950.475	30.764.743	500.240	-9,76	28,45
II. ВКУПНИ РАСХОДИ	31.578.898	29.069.379	30.452.581	495.164	-3,57	4,76
(I - II) ДОБИВКА/ЗАГУБА	2.514.105	-5.118.903	312.162	5.076	-87,58	-106,10
ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ	263.716	0	0	0	-100,00	!
ДОБИВКА/ЗАГУБА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ	2.250.389	-5.118.903	312.162	5.076	-86,13	-106,10
ПРОИЗВЕДЕНИ GWh	3.718	4.065	3.973		6,85	-2,27

Во понатамошниот текст се образложени деталите за движењето на приходите и расходите на компанијата како и структурата на нејзините средства и извори на финансирање на истите.

Финансиската слика на компанијата во периодот 01.01.2023 – 31.12.2023 во споредба со планот за 2023 и остварувањата за истиот период 2022 е следна:

А. БИЛАНС НА УСПЕХ

Во 000 денари

ОПИС	01.01.22-31.12.22	План 01.01.23-31.12.23	01.01.23-31.12.2023	01.01.23-31.12.23 во 000 евра	2023/2022	2023/2023 План
Оперативни приходи	34.054.956	23.921.163	30.734.793	499.753	-9,75	28,48
- Процент на пораст		28,48%	-9,75%	-9,75%		
Трошоци на продадени производи	(23.586.636)	(21.241.673)	(21.997.879)	(357.689)	-6,74	3,56
Бруто профит	10.468.321	2.679.491	8.736.914	142.064	-16,54	226,07
Општи, продажни и административни трошоци	(5.403.603)	(5.252.786)	(5.689.163)	(92.507)	5,28	8,31
ЕБИТДА	5.064.717	(2.573.295)	3.047.751	49.557	-39,82	-218,44
Финансиски приходи/трошоци	(89.786)	(45.626)	(189.836)	(3.087)	111,43	316,07
Оперативен профит /загуба	4.974.931	(2.618.920)	2.857.915	46.470	-42,55	-209,13
ЕБИТ	2.603.891	(5.073.278)	501.998	8.163	-80,72	-109,89
Амортизација	(2.460.826)	(2.499.983)	(2.545.753)	(41.394)	3,45	1,83
Вонредни приходи	-	-	-	-	0,00	0,00
Профит/ загуба пред оданочување	2.514.105	(5.118.903)	312.162	5.076	-87,58	-106,10
Данок	263.716	-	-	-	-100,00	
Нето профит / загуба	2.250.389	(5.118.903)	312.162	5.076	-86,13	-106,10

I. Структура на приходи

Вкупните приходи без финансиските приходи за период 01.01.2023 – 31.12.2023 година се намалени за - 9,75% односно - 3.320.163 илјади денари во споредба со истиот период минатата година. Намалувањето се должи пред се поради намалувањето на останатите приходи за -3.849.871 илјади денари односно намалувањето на дадените субвенции од Владата за излез од енергетската криза за - 4.611.892 илјади денари, додека приход од наплатени отпишани побарувања е зголемен за 326.479 илјади денари поради наплатено побарување од Македонски Железници од 331.104 илјади денари и зголемен приход од наплатени камати од Македонски Железници од 372.690 илјади денари, додека приходите од продажба се зголемени за 529.708 илјади денари и тоа пред се повеќе приходи од основна дејност продажба на електрична енергија за 1.671.056 илјади денари.

Како што веќе напоменавме погоре во текстот, остварените оперативни приходи во износ од 30.734.793 илјади денари се намалени за - 9,75 % во однос на истиот период минатата година кога изнесувале 34.054.956 илјади денари, а се зголемени за 28,48 % во однос на планираните. Нивната структура е дадена во прилог:

Во 000 денари

Оперативни приходи	01.01.22 – 31.12.22	План 01.01.23 – 31.12.23	01.01.23 – 31.12.23	2023/2022	2023/2023 П
Приходи од продажба	23.464.565	23.687.603	23.994.273	2,26	1,29
Останати приходи *	10.590.391	233.560	6.740.520	-36,35	2.785,99
Капитализирано сопствено производство и услуги	0	0	0		
Вкупно	34.054.956	23.921.163	30.734.793	-9,75	28,48

* Останатите приходи се намалени за - 36,35 % односно -3.849.871 илјади денари, намалувањето е пред се поради намалувањето на дадените субвенции од Владата за излез од енергетската криза за - 4.611.892 илјади денари, додека приход од наплатени отпишани побарувања е зголемен за 326.479 илјади денари поради наплатено побарување од Македонски Железници од 331.104 илјади денари и зголемен приход од наплатени камати од Македонски Железници од 372.690 илјади денари.

1.1. **Приходите од продажба** се 78,07% од вкупните приходи и бележат зголемување во однос на анализираниот период 2022 година за 2,26% додека во однос на планот се зголемени за 1,29%. Структурата на приходите од продажба за последните две години е следна:

ОПИС	Во 000 денари				
	01.01.2022-31.12.2022	План 01.01.23-31.12.2023	01.01.23-31.12.2023	2023/2022	2023/2023 П
Приходи од продажба на добра - основна дејност *	16.050.611	13.178.165	17.721.668	10,41%	34,48%
Приход од сопствена потрошувачка – електрич. енергија	1.087.990	974.149	1.327.754	22,04%	36,30%
Приходи од системски услуги на еес	3.418.089	900.000	2.566.703	-24,91%	185,19%
Приходи од продажба на вишок на електрична енергија	2.458.072	8.176.296	1.957.409	-20,37%	-76,06%
Ост.приход продажба-топлинска енергија-Енергетика **	208.821	260.113	167.714	-19,68%	-35,52%
Ост.прих.продажба-електрична енергија-Енергетика***	137.847	148.618	133.132	-3,42%	-10,42%
Приходи од продажба на добра и услуги на поврзани субјекти ****	24.053	23.704	35.488	47,54%	49,71%
Останати приходи *****	79.082	26.557	84.405	6,73%	217,82%
Вкупно	23.464.565	23.687.603	23.994.273	2,26%	1,29%

* Приходот од основна дејност е зголемен поради повеќе продадени киловати на електричната енергија.

** Приходот од испорака на топлинска енергија е намален во споредба со минатата година.

*** Намалувањето е резултат на намалена потрошувачка од корисниците на електрична енергија.

**** Овие приходи се резултат на интерни пресметки помеѓу подружниците и немаат никаков ефект на крајниот резултат бидејќи во една подружница се јавуваат како приход а во друга како расход.

***** Ова зголемување се должи на зголемувањето на приходот од наемнина од 34.868 илјади денари и зголемен приход од продажба на пепел од 1.488 илјади денари.

Во текот на 2023 година поради либерализацијата на пазарот се намали цената на електричната енергија на АД ЕСМ Скопје за -5,39% (старата цена беше 3,4448 денари за kWh, додека новата 3,2592 денари за kWh), а официјалното намалување на цената почна да се применува од 01 Јули 2023 година. Покрај намалувањето на цената имаме зголемување на производство на електрична енергија кое е прикажано во табелата подолу:

Производство	Во GWh							
	01.01. – 31.12.2022	% Учество	План 01.01.- 31.12.2023	% Учество	01.01. – 31.12.2023	% Учество	2023/2022	2023/План 2023
Термоелектрани	2.631	70,75%	3.006	73,94%	2.658	66,90%	1,03%	-11,58%
Битола 1	1.097	29,51%	710	17,47%	862	21,70%	-21,45%	21,37%
Битола 2	1.231	33,12%	966	23,76%	781	19,65%	-36,60%	-19,17%
Битола 3	0	0,00%	925	22,76%	796	20,04%		-13,95%
Осломеј	261	7,03%	355	8,72%	178	4,48%	-31,86%	-49,79%
Енергетика	41	1,09%	50	1,23%	41	1,03%	1,00%	0,00%
Хидроелектрани	980	26,36%	959	23,60%	1.211	30,49%	23,58%	26,27%
Вруток	302	8,11%	239	5,89%	400	10,06%	32,55%	67,04%
Равен	33	0,89%	29	0,71%	47	1,19%	42,76%	65,17%
Врбен	31	0,84%	35	0,86%	47	1,17%	49,73%	32,91%
Шпилје	223	5,99%	258	6,34%	253	6,38%	13,79%	-1,74%
Глобочица	145	3,91%	163	4,00%	154	3,88%	6,21%	-5,15%
Тиквеш	101	2,72%	99	2,42%	112	2,82%	10,83%	13,52%
Козјак	99	2,65%	92	2,27%	135	3,40%	37,17%	46,42%
Света Петка	47	1,26%	45	1,10%	63	1,58%	34,17%	40,16%
Ветерен парк Богданци	107	2,89%	100	2,46%	104	2,61%	-3,29%	3,81%
ВКУПНО	3.718	100,00%	4.065	100,00%	3.973	100,00%	6,85%	-2,27%

Од погореизнесеното можеме да заклучиме дека зголемувањето на вкупно производство од 255 GWh за период Јануари - Декември 2023 година во однос на 2022 година е резултат на зголеменото производство на хидроцентралите произвеле за 23,58% повеќе киловат часови односно 231 GWh повеќе, а термоцентралите исто така произвеле за 1,03% повеќе, односно термоцентралите повеќе произвеле 27 GWh, додека ветерен парк Богданци произвел помалку за -3,29% односно - 4 GWh.

1.2 Структурата на **Останатите приходи** кои се намалени за -36,35 % во однос на истиот период минатата година е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2022-31.12.2022	План 01.01.23-31.12.2023	01.01.23-31.12.2023	2023/2022	2023/2023 П
Приходи од наплатени штети *	95.160	69.595	106.521	11,94%	53,06%
Останати неспомнати делови приходи за превоз од вработени **	3.857	4.000	3.608	-6,45%	-9,80%
Наплатени приходи од поранешни години ***	219.886	10.005	14.838	-93,25%	48,30%
Останато ****	10.271.488	149.961	6.615.554	-35,59%	4311,52%
Вкупно	10.590.391	233.560	6.740.520	-36,35%	2.785,99%

- * Приходот од наплатени штети е зголемен за 11.361 илјади денари поради зголемениот број штети оваа година во однос на минатата година.
- ** Приходот за превозот од вработени е намален поради намалениот број на вработени на кои им се одбиваат парични средства од плата за превоз од дома до работа и обратно.
- *** Наплатените приходи од поранешни години е намален за -93,25 % или -205.049 илјади денари поради наплатениот долг од АД МЕПСО во висина од 213.623 илјади денари овој период минатата година.
- **** Останатите приходи се намалени за -35,59 % односно -3.655.935 илјади денари пред се заради намалувањето на дадените субвенции од Владата за излез од енергетската криза за - 4.611.892 илјади денари, додека приход од наплатени отпишани побарувања е зголемен за 326.479 илјади денари поради наплатено побарување од Македонски Железници од 331.104 илјади денари и зголемен приход од наплатени камати од Македонски Железници од 372.690 илјади денари.

II. Структура на трошоци

При споредба на периодот Јануари - Декември 2023/2022 година забележуваме дека има намалување на вкупните трошоци од работењето за -3,57% односно -1.126.317 илјади денари во услови кога вкупниот приходот е намален за -9,76%, додека споредено со планираните трошоци има зголемување од 4,76%. Како што може да се види подолу од Табелата кај некои Подружниците има зголемување додека кај други намалување на трошоците. Најголемо вредносно зголемување од 6.693.451 илјади денари има кај РЕК Битола поради зголемување на трошокот за набавка на јаглен за 3.578.539 илјади денари, трошокот за откоп на јаглен и јаловина за 1.127.679 илјади денари, зголемениот трошок за мазут за 188.752 илјади денари и друго. Кај РЕК Осломеј намалувањето е поради помалку потрошениот мазут за - 87.152 илјади денари. Најголемо намалување има кај Дирекцијата на АД ЕСМ од - 7.734.531 илјади денари поради намалената набавка на ел.енергија за - 6.562.388 илјади денари. Кај Подружница Енергетика намалувањето е поради намалениот трошок за гас од - 188.065 илјади денари.

Во 000 денари

Трошоци по подружници	01.01.2022-31.12.2022	План 01.01.23-31.12.2023	01.01.23-31.12.2023	2023/2022	2023/2023 П
Дирекција	15.754.703	9.560.889	8.020.172	-49,09	-16,11
ХЕС Маврово	478.554	535.244	548.614	14,64	2,50
ХЕС Црн Дрим	320.105	391.202	341.858	6,80	-12,61
ХЕЦ Тиквеш	130.880	176.940	124.000	-5,26	-29,92
РЕК Битола	9.501.458	11.321.165	16.194.909	70,45	43,05
РЕК Осломеј	3.549.932	4.251.537	3.376.696	-4,88	-20,58
ТЕЦ Неготино	0	0	124.653	0	0
ХЕЦ Треска	615.465	653.262	640.937	4,14	-1,89
Енергетика	1.227.802	2.179.140	1.080.743	-11,98	-50,41
Вкупно трошоци АД ЕСМ	31.578.898	29.069.379	30.452.581	-3,57	4,76
Вкупен приход АД ЕСМ	34.093.003	23.950.475	30.764.743	-9,76	28,45

За период 01.01.- 31.12.2023 година во однос на истиот период минатата година има намалување на вкупните трошоци од -1.126.317 илјади денари што во најголема мера се должи на намалување на трошокот за набавка на електрична енергија за - 6.562.388 илјади денари, трошокот за залиха на недовршеното производство (јаглен) за - 619.125 илјади денари и намалување на трошокот за гас за - 188.065 илјади денари, додека зголемени се трошокот за набавка на јаглен за 3.547.749 илјади денари, трошокот за откоп на јаглен и јаловина за 1.478.019 илјади денари, зголемување на трошокот за услуги за тековно одржување за 335.456 илјади денари, зголемен потрошен мазут за 102.201 илјади денари и друго.

Анализата на трошоците е дадена во прилог.

II.1 Трошоците на продадени производи се однесуваат на следните ставки:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2022-31.12.2022	План 01.01.23 – 31.12.2023	01.01.23-31.12.2023	2023/2022	2023/2023 П
Трошоци за сировини и други материјали	7.325.558	9.409.024	11.250.131	53,57%	19,57%
Набавна вредност на продадени стоки	13.343.907	8.098.123	6.787.165	-49,14%	-16,19%
Услуги со карактер на материјални трошоци	2.962.120	3.762.985	4.624.657	56,13%	22,90%
Промени во залихата	-44.949	-28.459	-664.074	1.377,39%	2.233,42%
Вкупо	23.586.636	21.241.673	21.997.879	-6,74%	3,56%

Од табелата може да се констатира дека овие трошоци бележат намалување од -6,74% односно - 1.588.756 илјади денари во споредба со истиот период минатата година пред се поради намалување на трошокот за набавка на ел.енергија за - 6.562.388 илјади денари и намалување на трошокот за залиха на недовршеното производство (јаглен) од - 619.125 илјади денари. Додека трошоците за сировини и други материјали се зголемени за 3.924.573 илјади денари поточно зголемен трошокот за набавка на јаглен за 3.547.749 илјади денари, зголемен е и трошокот за ископ на јаглен и јаловина за 1.478.019 илјади денари.

Структурата на **трошоци за сировини и материјали** во износ од 11.250.131 илјади денари е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2022-31.12.2022	План 01.01.23-31.12.2023	01.01.23-31.12.2023	2023/ 2022	2023/ 2023 П
Трошоци за сировини и материјали за производство	2.906.031	4.072.404	6.499.467	123,65%	59,60%
Потрошен јаглен за производство на ел.енергија	2.723.464	3.896.744	6.271.212	130,27%	60,93%
Потрошена вода за производство на електрична енергија	138.574	138.001	136.879	-1,22%	-0,81%
Потрошена врела вода за продажба	0	0	0	0%	0%
ХТЗ опрема во производство	2.417	3.478	7.662	217,06%	120,28%
Потрошен канцелариски материјал	5.240	6.122	6.366	21,48%	3,98%
Материјал за чистење и одржување	2.868	4.859	6.459	125,20%	32,93%
Потрошени сировини и материјали за производство	33.468	23.200	70.888	111,81%	205,55%
Трошоци за потрошена енергија за производство	3.754.747	4.446.832	3.954.168	5,31%	-11,08%
Потрошена електрична енергија	9.418	15.420	19.806	110,29%	28,44%
Потрошена сопствена електрична енергија	1.107.651	974.149	1.343.675	21,31%	37,93%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и машини	86.195	65.969	110.240	27,90%	67,11%
Парно	6.035	6.800	4.796	-20,54%	-29,48%
Друг огревен материјал (гас за Енергетика)	878.564	1.809.441	690.499	-21,41%	-61,84%
Потрошено уље за постројки и опрема	32.456	33.099	38.520	18,68%	16,38%
Потрошено уље за тешки моторни возила и градежни машини	2.754	1.465	11.398	313,85%	678,01%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	1.627.840	1.537.500	1.730.040	6,28%	12,52%
Потрошено дизел гориво за производство на ел.енергија	3.833	2.990	5.195	35,53%	73,74%
Останати трошоци за енергија за производство	0	0	0	0%	0%
Трошоци за потрошена енергија за администрација	19.446	33.120	18.509	-4,82%	-44,12%
Потрошен гориво за моторни возила	19.444	33.120	18.491	-4,90%	-44,17%
Потрошено уље за моторни возила	2	0	18	901,05%	0%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за производство	604.893	808.234	717.702	18,65%	-11,20%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	604.855	807.934	717.646	18,65%	-11,18%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување на возила	38	300	56	45,76%	-81,46%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за администрација	24.617	27.859	16.371	-33,50%	-41,24%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	24.617	27.859	16.371	-33,50%	-41,24%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми за производство	12.536	16.826	37.263	197,26%	121,47%
Трошоци за ситен инвентар за производство	5.258	5.245	6.817	29,64%	29,97%
Трошоци за авто гуми за градежни машини и тешки возила	0	2.750	255	0%	-90,74%
Трошоци за ЛЗС за производство	7.277	8.831	30.192	314,87%	241,89%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми(за админ)	3.288	3.750	6.651	102,28%	77,36%
Трошоци за ситен инвентар	0	0	0	0%	0%
Трошоци за авто гуми за возила	3.288	3.750	6.651	102,28%	77,36%
Вкупно	7.325.558	9.409.024	11.250.131	53,57%	19,57%

- **Трошокот за ХТЗ опрема** за производство за период 01.01.- 31.12.2023 е зголемен за 217,06% во споредба со истиот период минатата година или 5.246 илјади денари, бидејќи оваа опрема се треба на две години и во годината кога треба да се набавува овој трошок се зголемува.
- **Сопствената потрошената електрична енергија** е зголемена поради зголеменото производство на електрична енергија во термоелектраните.
- **Трошокот за потрошен дизел гориво за производство на електрична енергија** е зголемен во анализираниот период за 35,53%. Зголемувањето е во РЕК Осломеј и се должи на тоа што ова година има повеќе потрошено дизел гориво при покренување на термоелектраната.

Како позначајни ставки од претходната табела кои кај кои има поголеми промени се:

- **Потрошувачката на друг огревен материјал** се однесува на евиденцијата на гас за производство на топлинска енергија во Подружница Енергетика и е намален за -21,41 % односно -188.065 илјади денари во однос на истиот период минатата година. Испораката на топлинска енергија е поврзана со надворешните температури и се врши согласно температурен дијаграм. Во Q1 2023 година поради повисоките температури беа испорачани помали количини на топлинска енергија за што беа потрошени и помали количини на гас додека минатата година е испорачано поголема количина на гас и цената на гас оваа година е помала од лани. Да напоменеме дека во 2022 година овој период се произведуваше и електрична енергија при што работеше и турбогенераторската постројка TG1 и беа произведени 40.515 MWh, а оваа година овој период се произведени 40.919 MWh на електрична енергија.
- **Потрошените резервни делови и материјали за одржување** се зголемени за 112.791 илјади денари или 18,65% во однос на истиот период минатата година. Ова зголемување се должи пред се поради повеќе потрошените резервни делови и материјали за тековно одржување на постројките во РЕК Битола за 102.163 илјади денари во споредба со истиот период минатата година.
- **Потрошен мазут за производство на електрична енергија** – вредносно е зголемен за 6,28 % односно 102.201 илјади денари во однос на 2022. Од подолу приложената табела може да се констатира дека за период 01.01.-31.12.2023 година во РЕК Осломеј потрошувачката на мазут вредносно е намалена за -23,49% додека количински потрошувачката на мазут е намалена за -12,10% во однос на истиот период минатата година но и се произведени помалку - 83 GWh, а во РЕК Битола потрошувачката на мазут вредносно е зголемена за 15,02 % додека количински потрошувачката на мазут е зголемена за 28,96 % во однос на истиот период минатата година, додека се произведени повеќе 110 GWh односно:

Потрошен мазут		01.01-31.12.2022	%	01.01-31.12.2023	%	2023/2022
МКД	РЕК Битола	1.256.748	77,20%	1.445.500	83,58%	15,02%
	РЕК Осломеј	371.092	22,80%	283.940	16,42%	-23,49%
Вкупно потрошен мазут во МКД		1.627.840	100,00%	1.729.440	100,00%	6,24%
Тони	РЕК Битола	28.882	76,95%	37.245	83,05%	28,96%
	РЕК Осломеј	8.650	23,05%	7.603	16,95%	-12,10%
Вкупно потрошен мазут во тони		37.532	100,00%	44.848	100,00%	19,49%
Произведени во GWh Рек Битола		2.329		2.439		4,72%
Произведени во GWh Рек Осломеј		261		178		-31,86%
Мазут/GWh Рек Битола		12,40		15,27		23,14%
Мазут/GWh Рек Осломеј		33,11		42,71		28,98%

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за сировини и материјали како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2022	%	01.01.- 31.12.2023	%	2023/2022
Потрошена сопствена електрична енергија	1.107.651	3,25%	1.343.675	4,37%	21,31%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и градежни машини	86.195	0,25%	110.240	0,36%	27,90%
Друг огревен материјал	878.564	2,58%	690.499	2,24%	-21,41%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	1.627.840	4,77%	1.730.040	5,62%	6,28%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	604.855	1,77%	717.646	2,33%	18,65%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување администрација	24.617	0,07%	16.371	0,05%	-33,50%
Останати трошоци за сировини и материјали	2.995.836	8,79%	6.641.658	21,59%	121,70%
Вкупно трошоци за сировини и материјали	7.325.558	21,49%	11.250.131	36,57%	53,57%
Вкупно остварени приходи	34.093.003	100,00%	30.764.743	100,00%	-9,76%

Од погоре презентираниот заклучуваме дека за периодот 01.01.-31.12.2023 година поголемите трошоци со поголем процент учествуваат во вкупниот приход односно вкупните трошоци за сировини и материјали учествуваат со поголем процент во вкупниот приход.

Структурата на ставката **услуги со карактер на материјални трошоци** е прикажана во следната табела:

ОПИС	Во 000 денари				
	01.01.2022-31.12.2022	План 01.01.23-31.12.2023	01.01.23-31.12.2023	2023/ 2022	2023/ 2023 П
Транспортни услуги	159.584	151.117	196.258	22,98%	29,87%
Транспортни услуги во јавен сообраќај во земјата	14.750	810	55.445	275,90%	6745,04%
Трошоци за услуги на пренос, претовар и истовар	17	20	31	79,61%	54,32%
Услуги за превоз на вработени	3.837	7.110	8.894	131,78%	25,10%
Трошоци за пренесена електрична енергија	140.979	143.177	131.888	-6,45%	-7,88%
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	5.941	6.414	6.043	1,71%	-5,79%
Трошоци на поштенски услуги во земјата	828	871	801	-3,30%	-8,08%
Трошоци за поштенски услуги во странство	0	25	0	0%	-100,00%
Трошоци за фиксни телефони	2.157	2.388	2.245	4,08%	-6,01%
Трошоци за мобилни телефони	1.798	2.100	1.729	-3,83%	-17,67%
Трошоци за интернет услуги	1.159	1.030	1.269	9,48%	23,16%
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	37.634	26.349	38.794	3,08%	47,23%
Услуги за изработка, доработка на производи	37.634	26.349	38.794	3,08%	47,23%
Услуги за одржување и заштита	2.064.363	2.921.348	4.057.297	96,54%	38,88%
Услуги за одржување (ремонтни активности)	35.695	138.000	206.699	479,07%	49,78%
Услуги за одржување на средствата за заштита на работа	736	185	112	-84,72%	-39,24%
Услуги за одржување на ситен инвентар и амбалажа	3	595	35	1314,00%	-94,06%
Услуги за одржување хигиена во просториите	599	585	1.187	98,07%	102,88%
Услуги за тековно одржување	620.129	694.919	961.181	55,00%	38,32%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	1.398.044	2.065.731	2.876.063	105,72%	39,23%
Услуги за одржување на тешки моторни возила	1.062	6.050	3.677	246,32%	-39,22%
Услуги за одржување на лесни моторни возила	7.567	14.871	6.635	-12,32%	-55,39%
Други услуги за одржување	528	412	1.708	223,16%	314,54%
Наемнини-лизинг	3.701	3.850	3.206	-13,36%	-16,72%
Наем за недвижности во земјата	3.286	3.500	2.678	-18,50%	-23,48%
Наем од граѓани	0	0	0	0%	0%
Останат наем	415	350	528	27,42%	50,96%
Комунални услуги	41.157	38.350	40.420	-1,79%	5,40%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунален смет)	41.157	38.350	40.420	-1,79%	5,40%
Трошоци за истражување и развој	14.881	18.180	14.187	-4,67%	-21,97%
Трошоци за услугите за тековните потреби на научно истр.	14.881	18.180	14.187	-4,67%	-21,97%
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саем	125	200	215	71,81%	7,38%
Трошоци за промоција, пропаганда и реклама во земјата	125	200	215	71,81%	7,38%
Останати услуги	634.734	597.176	268.237	-57,74%	-55,08%
Трошоци за услуги за заштита на работната средина	11.251	8.077	43.630	287,77%	440,15%
Надомест за користење на јавни складови	41	6	10	-76,31%	62,93%
Надомест за автопати, патарина и паркинг	1.578	1.905	2.759	74,82%	44,84%
Услуга за функционалност на уред ГПС	0	0	0	0%	0%
Надомест за технички преглед при регистрација на возила	1.270	1.475	2.716	113,85%	84,12%
Трошоци за здравствени прегледи на работниците	7.551	7.540	9.253	22,53%	22,72%
Трошоци за системски услуги	606.035	570.000	200.328	-66,94%	-64,85%
Други материјални услуги	7.007	8.173	9.541	36,17%	16,74%
Вкупно	2.962.120	3.762.985	4.624.657	56,13%	22,90%

Како позначајни ставки од претходната табела кои имаат поголеми промени се:

- **Услугите за одржување односно ремонтите активности** за анализираниот период оваа година се зголемени за 479,07% односно 171.004 илјади денари во однос на истиот период минатата година. Ова зголемување во најголем дел е поради зголемување на овие трошоци во РЕК Осломеј за 126.962 илјади денари и во РЕК Битола за 16.632 илјади денари и трошокот во ТЕЦ Неготино од 33.387 илјади денари што минатата година го немавме бидејќи ТЕЦ Неготино не беше во склоп на АД ЕСМ. Вообичаено овие трошоци во поголем дел се однесуваат на РЕК Битола и РЕК Осломеј за специјализирана работна рака за ремонтни активности на Блоквите, и тоа: Браварски работи на арматура и брусеење на вентили со сопствена машина, браварско-заварувачки работи на арматура, цевководи и заварување, ревизија на потпорно-обесувачки систем на цевководи и термичка обработка на заварени споеви.

- **Услугите за тековно одржување** за период 01.01.-31.12.2023 година покажуваат зголемување од 341.051 илјади денари или 55,00 % во однос на истиот период минатата година. Најголемо зголемување има во РЕК Битола за 281.128 илјади денари, во Енергетика од 19.242 илјади денари за санација на гасни мотори и во РЕК Осломеј за 18.770 илјади денари. Додека трошоците за одржување во Дирекција се зголемени за 7.121 илјади денари за сервисирање на ветерен парк Богданци согласно договорот.

Услугите од механизација се зголемени и тие во најголем дел опфаќаат ангажирана механизација, и тоа: камион со волумен на сандакот од мин.14 м³ за ПЕ-ТЕ, градежна машина KOMATSU 155 AX булдожер гасеничар со снага на мотор од 200-350 KW, скип со снага на мотор поголема од 40 KW, товарно возило MAN 4x4 со вградена телескопска дигалка, товарно возило MERCEDES Atego 4x4 со вградена телескопска дигалка, цистерна за вода со волумен мин.8 м³ со пумпа за распрскување, автодигалка од 13 до 25 т., утоварна лопата – гасеничар со зафатнина на корпа мин. 4 м³, и друго.

- **Трошоците за откоп на јаглен и јаловина** за период 01.01.-31.12.2023 година се во износ од 2.876.063 илјади денари и се зголемени за 1.478.019 илјади денари или 105,72% во однос на истиот период минатата година додека во однос на планот се зголемени за 39,23%. Зголемувањето на трошоците се должи пред се на:

1. Трошоците кои опфаќаат ископ, транспорт, одлагање и разатирање на јаловина на далечина од 1.500-3.000 метри за период 01.01.-31.12.2023 година се 390.686 илјади денари и се намалени за - 60.574 илјади денари или -13,42 %.

2. Трошоците за ангажираната дисконтинуирана механизација од надворешни фирми за период 01.01.-31.12.2023 година се остварени во износ од 939.646 илјади денари и бележат зголемување од 293.340 илјади денари односно 45,39% во однос на истиот период 2022 година и истите се однесуваат на ангажирање на услуги од градежни машини заради создавање на услов за формирање на нови траси и објекти за одводнување како и создавање поволни услови за работа на рудникот. Потребата од ангажирање на механизација од надворешни фирми се јавува како резултат на недостатокот на сопствена механизација.

3. Трошоците за ископ и транспорт на јаглен во кило цули за период 01.01.-31.12.2023 година се 1.195.391 илјади денари и бележат зголемување од 894.913 илјади денари или 297,83 % во однос на истиот период минатата година. Произведени се 3.717.200 тони јаглен односно за -25,72% помалку во однос на истиот период од 2022 година кога се произведени 5.004.100 тони јаглен. Произведениот јаглен во Р.Суводол претставува 62,78 % од вкупното производство на јаглен.

- **Трошоците за услугите за тековните потреби на научно истражување** во периодот 01.01.2023 -31.12.2023 година во однос на истиот период 2022 година се намалени за -4,67% односно -694 илјади денари. Тие во поголем дел се состојат од изработка на геодетски елаборати за геодетски работи за посебни намени, премер на објекти во функција на запишување, како и испитувања на транспортни траки.

- **Трошоците за здравствени прегледи** на работниците се зголемени за 22,53% односно 1.701 илјади денари и изнесуваат 9.253 илјади денари. Здравствените прегледи се реализираат во зависност од можностите на Економскиот оператор кој ја дава услугата, како и од можностите да се ослободат работниците за таа намена без да трпи производниот процес. Согласно законските прописи здравствен преглед се врши на секои 2 години и затоа е можно динамиката на прегледите да е различна во одделни периоди или години.

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за услуги како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2022	%	01.01.- 31.12.2023	%	2023/2022
Услуги за тековно одржување	620.129	1,82%	961.181	3,12%	55,00%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	1.398.044	4,10%	2.876.063	9,35%	105,72%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунални услуги)	41.157	0,12%	40.420	0,13%	-1,79%
Трошоци за системски услуги	606.035	1,78%	200.328	0,65%	-66,94%
Останати услуги	296.754	0,87%	546.665	1,78%	84,21%
Вкупно услуги со карактер на материјални трошоци	2.962.120	8,69%	4.624.657	15,03%	56,13%
Вкупен приход	34.093.003	100,00%	30.764.743	100,00%	-9,76%

II.2 Општи продажни и административни трошоци се однесуваат на:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2022- 31.12.2022	План 01.01.23-31.12.2023	01.01.23- 31.12.2023	2023/ 2022	2023/ 2023 П
Трошоци за вработени	3.553.817	4.253.787	3.878.692	9,14%	-8,82%
Вредносно усогласување на средствата	254.010	0	0	-100,00%	0%
Резервирање на трошоци и ризици	790.063	48.720	118.446	-85,01%	143,12%
Останати расходи од работењето	805.713	950.279	1.692.025	110,00%	78,06%
Вкупно	5.403.603	5.252.786	5.689.163	5,28%	8,31%

Трошоци за вработени:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2022- 31.12.2022	План 01.01.23 – 31.12.2023	01.01.23- 31.12.2023	2023/ 2022	2023/ 2023 П
Плата и надоместоци од плата – бруто *	3.298.378	3.949.499	3.478.323	5,46%	-11,93%
Останати трошоци за вработените	125.904	179.542	200.389	59,16%	11,61%
Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци	6.387	5.757	10.673	67,11%	85,40%
Надомест на трошоците на вработените и подароци	112.020	107.494	176.738	57,77%	64,42%
Трошоци за осигурување од задолжителни ризици на работници од процес при работа	11.127	11.496	12.568	12,95%	9,32%
Вкупно трошоци за вработени	3.553.817	4.253.787	3.878.692	9,14%	-8,82%

* Во износот на плата и надоместоците од плата содржани се и платите на сите членови на Управен одбор на АД ЕСМ кои се вработени во друштвото и имаат склучено менаџерски договори. Согласно член 384 став 7 од Законот за Трговски друштва бруто примањата за 2023 година на членовите на Управниот одбор се: Васко Стефанов бруто примања од 1.433.331 денари, Адријан Муча со бруто примања од 1.668.906 денари, Марија Пејкова со бруто примања од 1.527.565 денари, Душица Сеизовска Јовановиќ со бруто примања од 1.644.604 денари, Благојче Трповски со бруто примања од 1.781.923 денари, Имер Зенку со бруто примања од 1.978.158 денари и Виктор Андонов со бруто примања од 291.131 денари. Бруто примањата на членовите на Надзорен Одбор за 2023 година се: Слагана Богдановиќ со бруто примања од 220.893 денари, Ридван Асани со бруто примања од 175.109 денари, Васил Коцев со бруто примања од 417.702 денари, Сашо Додовски со бруто примања од 320.859 денари, Катерина Митовска Наковска со бруто примања од 215.473 денари, Арбен Несим со бруто примања од 126.950 ден. и Игор Петков со 298.946 денари.

Просечниот број на вработени со Декември 2023 година изнесува 3.987 вработени, додека минатата година со Декември биле просечно вработени 4.258 лица. Трошоците за плата и надоместоци од бруто плата во 2023 се зголемени за 179.945 илјади денари во споредба со 2022. Останатите трошоци за вработените се зголемени за 74.485 илјади денари поради исплатениот регрес за годишен одмор кој оваа година е поголем за 70.617 илјади денари во споредба со минатата година кога се исплатени само 60 %. Надомест на трошоците на вработените е зголемен за 64.718 илјади денари бидејќи трошокот за исхрана на вработените во тек на работата е зголемен за 60.269 илјади денари.

Останати расходи од работењето се однесува на:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.22-31.12.22	План 01.01.23-31.12.2023	01.01.23-31.12.2023	2023/2022	2023/2023 П
Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	3.130	3.520	2.856	-8,76%	-18,87%
Трошоци за спонзорства и донации	49.000	48.000	72.100	47,14%	50,21%
Трошоци за спонзорство	0	0	0	0 %	0 %
Донации во земјата	0	0	0	0 %	0 %
Донации за синдикат	49.000	48.000	72.100	47,14%	50,21%
Донации за ДООЕЛ	0	0	0	0 %	0 %
Трошоци за репрезентација	5.371	5.830	8.828	64,35%	51,41%
Трошоци за репрезентација во земјата	943	700	1.765	87,05%	152,10%
Репрезентација - надворешни угостителски услуги	2.445	2.206	3.513	43,67%	59,24%
Репрезентација - кафе и сок	1.256	2.425	2.419	92,63%	-0,24%
Трошоци за репрезентација - останато	727	500	1.132	55,58%	126,35%
Трошоци за осигурување	159.816	164.330	179.816	12,51%	9,42%
Трошоци за осигурување на средства	152.602	157.186	170.652	11,83%	8,57%
Трошоци за осигурување од задолжителни ризици од трети лица	5.874	5.722	7.453	26,88%	30,24%
Трошоци за осигурување за возила-автоодговорност	1.340	1.422	1.711	27,65%	20,34%
Банкарски услуги и трошоци за платениот промет	7.401	7.601	7.383	-0,24%	-2,86%
Банкарски услуги и провизија	5.114	5.795	2.655	-48,09%	-54,18%
Провизии и куртажа	2.149	1.656	4.657	116,67%	181,27%
Надомест на провизии за наплата на електрична енергија	137	150	71	-48,16%	-52,52%
Останати расходи од работење	580.994	720.998	1.421.043	144,59%	97,09%
Придонеси за бенифициран стаж	61.593	61.575	56.855	-7,69%	-7,66%
Надомести за придонеси на Стопанската комора на РМ	5.278	5.556	5.462	3,47%	-1,69%
Членарина на здруженија и трошоци за придонеси	8.734	12.075	16.692	91,11%	38,24%
Надомести за воден придонес	84.033	90.603	105.714	25,80%	16,68%
Останати даноци, придонеси, членарина и други давачки	22.120	23.224	35.354	59,82%	52,23%
Административни и судски такси	4.885	5.725	3.291	-32,63%	-42,51%
Консултантски, советодавни и сметководствени услуги	1.105	1.570	1.878	69,98%	19,65%
Адвокатски и нотарски услуги	5.273	6.136	8.469	60,60%	38,03%
Трошоци за привремени и повремени работи од агенции	247.644	382.897	460.251	85,85%	20,20%
Интелектуални услуги	933	930	1.105	18,36%	18,78%
Останати нематеријални трошоци и услуги	9.312	9.221	11.957	28,40%	29,67%
Казни, пенали, надоместоци за штета и друго	6.929	8.250	2.392	-65,48%	-71,01%
Други дополнителни утврдени трошоци од минати години	21	0	477.901	2236268%	0 %
Останати неспомнати трошоци - расходи од работењето	4.393	200	11	-99,75%	-94,53%
Расход од поранешми години – регрес за год. Одмор	0	0	68.832	0 %	0 %
Останато	118.739	113.036	164.880	38,86%	45,86%
ВКУПНО	805.713	950.279	1.692.025	110,00%	78,06%

Дел од трошоците кои се зголемени се трошоците за донација за синдикатот, репрезентација и надворешни угостителски услуги се зголемени. Трошоците за осигурување се зголемени за 12,51 %. Ова зголемување е поради зголемените премиски стапки во договорите. Надоместите за воден придонес во износ од 105.714 илјади денари се зголемени за 25,80% што се должи на зголемените трошоци за производство. Адвокатските и нотарските услуги се поголеми за 60,60 % и изнесуваат 8.469 илјади денари исто така се зголемени и интелектуалните услуги. Расходите од поранешни години се зголемени за 477.880 илјади денари пред се за изгубениот судски спор со БАБКОП во висина од 361.787 илјади денари. Останатите трошоци за период 01.01.2022 – 31.12.2023 година се зголемени за 46.141 илјади денари или 38,86 %. Ова зголемување се должи поради наплатениот надомест од 61.507 илјади денари за одобриениот кредит од ЕБРД.

Трошоци за привремени и повремени работи од агенции – овој трошок има зголемување од 85,85 % односно 212.606 илјади денари за период 01.01.-31.12.2023 година во однос на истиот период минатата година поради зголемувањето на ангажирани работници преку Агенцијата за вработување. Структурата на овие трошоци е следна:

Во 000 денари			
ОПИС	вредност	вредност	ИНД
Агенција за вработување	2023	2022	2023/2022
1	2	3	4=2/3*100
РЕК БИТОЛА	374.669	171.358	119
Привремени и повремени работи од агенции	374.669	171.358	119
РЕК ОСЛОМЕЈ	66.494	59.628	12
Привремени и повремени работи од агенции	66.494	59.628	12
ДИРЕКЦИЈА	8.588	7.419	16
Привремени и повремени работи од агенции	8.588	7.419	16
ХЕС МАВРОВО	0	0	0
Привремени и повремени работи од агенции	0	0	0
ХЕС ЦРН ДРИМ	10.070	8.671	16
Привремени и повремени работи од агенции	10.070	8.671	16
ХЕС ТРЕСКА	0	0	0
Привремени и повремени работи од агенции	0	0	0
ХЕЦ ТИКВЕШ	429	567	-24
Привремени и повремени работи од агенции	429	567	-24
ЕНЕРГЕТИКА	0	0	0
Привремени и повремени работи од агенции	0	0	0
ВКУПНО	460.251	247.644	86

Б. БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Во 000 МКД / EUR

	31.12.2022	31.12.2023 План	31.12.2023	31.12.2023		31.12.2022	31.12.2023 План	31.12.2023	31.12.2023
Актива	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 EUR	Пасива	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 EUR
Нето нематеријални средства	325.418	307.360	349.843	5.689	Капитал	31.791.044	33.170.883	32.364.130	526.246
Земјиште и згради	21.435.824	20.868.068	22.080.899	359.039	Резерви	4.368.717	4.760.197	5.143.212	83.629
Постројки и опрема	10.878.487	11.480.018	11.894.137	193.401	Акумулирана добивка	1.316.177	-8.637.067	240.822	3.916
Други постојани средства	4.386.818	3.384.164	4.822.445	78.414	Вкупна нето вредност	37.475.938	29.294.013	37.748.164	613.791
					Долгорочни обврски	0	0	227.437	0
Други финансиски средства	385.802	623.882	443.802	7.216	Долгорочни обврски - Банки	3.847.328	4.070.355	4.754.154	77.303
Вкупно постојани средства	37.412.348	36.663.492	39.591.126	643.758	Вкупно капитал + долгорочни обврски	41.323.266	33.364.369	42.729.755	694.793
Залиха	3.090.422	2.579.734	4.729.340	76.900	Краткорочни обврски - добавувачи	1.482.642	3.437.545	3.527.170	57.352
Побарувања	3.559.692	1.338.991	2.807.610	45.652	Краткорочни кредити	1.172.131	1.788.827	2.679.530	43.570
Други побарувања	3.249.708	971.180	4.095.599	66.595	Други краткорочни обврски	1.086.319	768.339	1.107.586	18.010
Други тековни средства	1.435.716	52.193	1.415.187	23.011	Дивиденди	0	0	0	0
Готовина / банкарски депозити	2.564.044	107.553	1.634.955	26.585	Други обврски ПБР	6.247.571	2.354.062	4.229.775	68.777
Вкупно тековни средства	13.899.581	5.049.650	14.682.690	238.743	Вкупно краткорочни обврски	9.988.663	8.348.774	11.544.061	187.708
ВКУПНА АКТИВА	51.311.929	41.713.143	54.273.816	882.501	ВКУПНА ПАСИВА	51.311.929	41.713.143	54.273.816	882.501

*Прикажаниот биланс на состојба е прилагоден за аналитички цели, односно од него се отстранети состојбите на побарувањата и обврските од поврзани друштва од сметките 110 и 210.

**Од АВР и ПБР исто така за аналитички цели со состојба 31.12.2023 е отстранет износ од 7.859.491 илјади денари, кој произлегува од делбениот биланс на АД ЕСМ.

I. АКТИВА

Во периодот од 01.01.2023 – 31.12.2023 ако го погледнеме паричниот тек ќе забележиме дека инвестиционите активности се во износ од 4.724.531 илјади денари.

Најголем дел од инвестиционите активности се вложувања во отварање и експлоатација на рудник ПЈС (РЕК Битола) во износ од 205.299 илјади денари, санација на кула Блок 2 (РЕК Битола) во износ од 182.385 илјади денари, инвестициска откривка Брод Гнеотино во износ од 535.153 илјади денари, докапитализација термо (РЕК Битола) во износ од 215.549 илјади денари, систем за хомогенизација на јаглен во износ од 115.375 илјади денари, нов трансформатор (РЕК Битола) во износ од 336.211 илјади денари и репарација на стар во износ од 108.891 илјади денари, опрема за фотонапонска централа износ од 64.352 илјади денари, топлификација инфраструктура во износ од 644.681 илјади денари, механизација во РЕК Битола и друго.

Тековните средства

Залихи

Од вкупната залиха најголем дел опфаќаат резервните делови односно 59,48 %, додека вкупните залихи на РЕК Битола учествуваат со 72,76 % во вкупните залихи на АД ЕСМ.

Во табелата во продолжение дадена е структурата на залихите по категории и по Подружници:

Во 000 денари

ПОДРУЖНИЦИ	Залихи на суровини и материјали	Залихи на резервни делови	Залихи на ситен инвентар	Залиха на недовршено производство	Вкупно залихи на 31-12-23	%	Вкупно залихи на 31-12-22	%	2023/2022
ДИРЕКЦИЈА	2.862	5	253	0	3.120	0,07%	3.003	0,10%	3,91%
ХЕС МАВРОВО	11.414	12.612	3.304	0	27.330	0,58%	19.789	0,64%	38,11%
ХЕС ЦРН ДРИМ	8.619	4.508	2.747	0	15.874	0,34%	14.873	0,48%	6,73%
ХЕЦ ТИКВЕШ	6.004	7.298	470	0	13.771	0,29%	12.017	0,39%	14,60%
РЕК БИТОЛА	610.527	2.452.711	22.018	356.026	3.441.281	72,76%	2.553.730	82,63%	34,76%
РЕК ОСЛОМЕЈ	166.804	300.597	0	598.782	1.066.183	22,54%	448.072	14,50%	137,95%
ТЕЦ НЕГОТИНО	97.988	16.647	1.478	0	116.113	2,46%	0	0,00%	0
ХЕЦ ТРЕСКА	1.094	12.697	3.333	0	17.124	0,36%	18.391	0,60%	-6,89%
ЕНЕРГЕТИКА	20.132	5.771	2.640	0	28.543	0,60%	20.548	0,66%	38,91%
ВКУПНО	925.443	2.812.845	36.243	954.808	4.729.340	100,00%	3.090.422	100,00%	53,03%

Во побарувања од купувачите структурата е следна:

Во 000 денари

ПОБАРУВАЊА	31-12-22	%	31-12-23	%	2023/2022
ЕВН	1.170.680	32,89%	1.354.044	48,23%	15,66%
МЕПСО	383.005	10,76%	198.831	7,08%	-48,09%
ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ	1.563.033	43,91%	250.150	8,91%	-84,00%
МЕМО ДООЕЛ	133.000	3,74%	422.750	15,06%	217,86%
Останати побарувања	309.974	8,71%	581.834	20,72%	87,70%
ВКУПНО	3.559.692	100,00%	2.807.610	100,00%	-21,13%

Побарувањата од купувачи на АД ЕСМ се концентрирани на неколку големи купувачи (ЕВН, Мепсо, Електродистрибуција Дооел и Мемо Дооел), чие заедничко учество во вкупните побарувања заклучно со 31.12.2023 година е околу 79,28 %. Наплатата на истите се одвива во меѓусебно договорените рокови на плаќање.

II. ПАСИВА

КАПИТАЛ

Во *капиталот* нема некои позначајни промени освен промените во акумулираната добивка кои се резултат на добивката за периодот после одданочување во износ од 312.162 илјади денари.

Во ставката **Резерви** влегуваат:

Во 000 денари			
ОПИС	31.12.2022	31.12.2023 План	31.12.2023
Резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	177.182	177.182	177.182
Резервирања за користи на вработените	362.413	546.399	390.420
Останати долгорочни резервирања	829.016	990.560	174.083
Ревалоризациони резерви и законски резерви	3.000.107	3.046.056	4.401.527
ВКУПНО	4.368.717	4.760.197	5.143.212

Останати долгорочни резервирања се однесуваат на резервирањата што се прават за судски спорови, природни богатства и останати трошоци за вработени.

Долгорочни обврски

Долгорочните обврски се однесуваат на обврски по земени кредити од банки, како што е прикажано во табелата:

Во 000 денари		
Состојба на долгорочни обврски на 31.12.2023		
ОПИС	Каматна стапка	Главнина
Комерцијална банка (КОГЕЛ)	6M euribor + 2,50%	163.987
Комерцијална банка - Механизација	6M euribor + 1,90%	820.642
Халк банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 3,00%	155.213
Стопанска банка (кредит за тек. поддршка)	6M euribor + 2,50%	116.417
EBRD Фотоволтаици Осломеј 1	3,00%	169.385
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor + 2,60%	0
Дојче банка (Вавкок)	12M euribor + 1,675%	123.296
Стопанска банка (Нов трансформатор АСТАЕЛ)	6M euribor + 2,65 %	304.400
Халк банка (Репарација на трансформатор)	6M euribor + 3 %	113.643
KFW банка - Германија (ревитализација)	12M euribor - 0,30%	170.359
KFW банка - Германија (ветерен парк)	2,50%	97.162
KFW банка - Германија (ветерен парк) II фаза	1,15%	50.148
Халк банка (Товарни и теренски возила)	6M euribor + 3,5 %	86.523
EBRD (Тековна поддршка)	euribor +1%	1.820.081
EBRD (Транзиција на ЕСМ кон соларни...)	6M euribor + 1%	6.907
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	555.990
Вкупно		4.754.154

Тековни обврски

Обврските кон добавувачи во износ од 3.527.170 илјади денари се однесуваат на обврски кон домашни и странски добавувачи. Истите се зголемени за 2.044.528 илјади денари во однос на 31.12.2022, додека во однос на планот за 2023 година се зголемени за 89.625 илјади денари што се должи на зголемувањето на трошоците а со тоа и обврските кон добавувачите.

Краткорочни кредити

Се однесуваат на делот од долгорочните обврски кои АД ЕСМ ги има за плаќање во тековната година. Во продолжение во две табели ќе ја прикажеме исплатената обврска по краткорочни кредити до 31.12.2023, како и преостанатите обврски по краткорочни кредити до крајот на тековната година.

Табела 1 – Исплатени обврски по краткорочни кредити во период 01.01.2023 – 31.12.2023

Во 000 денари				
Кредит по банка	Каматна стапка	Главнина	Камата	Вкупно исплати 01.01-31.12.2023
EBRD Фотоволтаици Осломеј 1	3,00%	14.660	5.579	20.239
Комерцијална банка (Когел)	6M euribor + 2,5 %	54.818	12.857	67.675
Комерцијална банка - Механизација	6M euribor + 1,9 %	0	15.582	15.582
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+2,6%	209.727	10.697	220.424
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	250.244	24.666	274.910
KFW Банка Германија (ветерен парк)	3,30%	204.013	8.479	212.492
KFW Банка Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	166.464	0	166.464
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	218.377	9.947	228.325
Халк банка (кредит за тек. Поддршка)	6M euribor + 3%	307.999	9.329	317.328
Стопанска банка (кредит за тек. Поддршка)	6M euribor + 2,5 %	381.545	7.127	388.672
EBRD (Тековна поддршка)	euribor +1%	0	0	0
Стопанска банка (Нов трансформатор АСТАЕЛ)	6M euribor + 2,65 %	0	12.904	12.904
Халк банка (Репарација на трансформатор)	6M euribor + 3 %	0	4.496	4.496
ВКУПНО		1.807.848	121.662	1.929.510

Табела 2 – Преостанати обврски по краткорочни кредити за период од 01.01.2024 - 31.12.2024 година

Во 000 денари				
Кредит по банка	Каматна стапка	Главнина	Камата	Вкупно исплати 01.01-31.12.2024
EBRD Фотоволтаици Осломеј 1	3,00%	42.580	4.597	47.176
Комерцијална банка (Когел)	6M euribor + 2,5 %	54.662	13.674	68.336
Комерцијална банка - Механизација	6M euribor + 1,9 %	91.182	47.966	139.149
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+2,6%	83.857	0	83.857
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	250.251	0	250.251
KFW Банка Германија (ветерен парк)	3,30%	97.162	4.866	102.028
KFW Банка Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	166.629	0	166.629
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	218.028	12.067	230.094
Халк банка (кредит за тек. Поддршка)	6M euribor + 3%	0	0	0
Стопанска банка (кредит за тек. Поддршка)	6M euribor + 2,5 %	0	0	0
EBRD (Тековна поддршка)	euribor +1%	1.193.174	168.835	1.362.009
Стопанска банка (Нов трансформатор АСТАЕЛ)	6M euribor + 2,65 %	0	0	0
Халк банка (Репарација на трансформатор)	6M euribor + 3 %	0	0	0
ВКУПНО		2.197.526	252.004	2.449.530

*Вкупниот износ на камата и главница кој треба да се плати до крај на годината се разликува од прикажаниот во БС погоре во текстот бидејќи каматите за кредитите со променлива каматна стапка се вкалкулирани согласно амортизационите планови а не се книжени во сметководствената евиденција, а обврската за плаќање ќе се реализира согласно променливите каматни стапки кои важат во периодот на плаќање.

В. ИЗВЕШТАЈ ЗА ГОТОВИНСКИОТ ТЕК

Готовинскиот тек за период 01.01.2023 – 31.12.2023 година е следен:

ОПИС	Во 000 денари
	31.12.2023
Нето добивка/ загуба	312.162
Амортизација	2.545.753
Даноци	-
Вкупно	2.857.915
Даноци	-
Промени во побарувања од купувачи	752.082
Промени во останати побарувања	(845.890)
Промени во залихи	(1.638.918)
Промени во останати тековни средства	20.529
Промени во добавувачи	2.044.528
Промени во останати обврски	(1.996.529)
Готовински тек од оперативни активности	1.193.717
Промени во нематеријални средства	(24.425)
Промени во земјишта и згради	(645.076)
Промени во опрема и машини	(1.015.650)
Промени во останати фиксни средства	(435.627)
Промени во останати финансиски средства	(58.000)
Амортизација	2.545.753
Готовински тек од инвестициони активности	(4.724.531)
Слободен готовински тек (Free cash flow)	(3.530.814)
Дивиденди	-
Промени во долгорочни кредити	906.826
Промени во краткорочни кредити	1.507.399
Промени во акционерски капитал	573.087
Промени во резерви	774.495
Промени во задржана добивка	(1.075.355)
Добивка/загуба за финансиската година	312.162
Готовински тек од финансиски активности	2.374.289
Нето готовински тек	(1.156.526)
Парични средства на почеток на година	2.564.044
Парични средства на крај на година	1.634.955

Готовински тек е направен за добивање на пореална слика за движењето на сите готовински приливи и одливи во зависност од тоа за што се употребени и од каде потекнуваат.

Некои позначајни показатели

Показателите се пресметани врз база на прочистен биланс на состојба т.е. намален за интерните односи и АВР и ПВР.

ОПИС	31/12/2022	31/12/2023 План	31/12/2023
Показател за тековна ликвидност	1,392	0,605	1,272
Брза ликвидност	1,082	0,296	0,862
Показател за финансиска задолженост	0,098	0,140	0,137
Показател за вкупна задолженост	0,270	0,298	0,300
Equity ratio	0,730	0,702	0,696
Financial debt equity ratio	0,134	0,200	0,197
Debt equity ratio	0,369	0,424	0,432
Поверток на актива	4,39%	-12,27%	0,58%
Поверток на капитал	5,45%	-15,34%	0,73%
ЕБИТ/трошоци за камата	28,763	-85,265	2,981
Денови на врзување на залихи	48	44	78
Денови на врзување на побарувања	73	35	82
Денови на плаќање на обврски кон добавувачи	23	59	59

Показателот за тековна ликвидност е мерило на способноста за плаќање на обврските и означува колку пати се состојат тековните обврски во тековните средства односно колку од тековните обврски се покриени со тековни средства. Од показателите гледаме дека тековните обврски се покриени 1,272 пати со тековни средства и ваквата ликвидност покажува минимално намалување за разлика од последниот анализиран период 31.12.2022 кога овој показател изнесувал 1,392. Показателот за брза ликвидност е поверодостоен за нашата компанија бидејќи залихите во АД ЕСМ секако не се наменети за продажба односно од нив не можеме да очекуваме зголемување на ликвидноста. Колку показателите за тековна и брза ликвидност се поголеми толку е подобро за компанијата. Показателот за брза ликвидност треба да изнесува барем 1, за анализираниот период е намален од овој параметар и изнесува 0,862 и покажува влошување за разлика од 31.12.2022 година.

Показателите на задолженост се слични со последниот анализиран период поради редовната исплата на обврските по кредити.

Показателите на поврат на актива и капитал и покриеност на камата се позитивни поради позитивниот финансиски резултат за овој период, но доста се влошени во споредба со 2022 година.

Деновите на врзување на побарувања покажуваат минимална влошена наплата односно намалени приходи во однос на износот на побарувањата на 31.12.2022.

Изработил/Одобрил:
 Владимир Славковски

Директор на сектор финансии
 М-р. Марија Пејкова

Број: 0906-50/150020240218797
Датум и време: 20.6.2024 г. 09:42

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 20.06.2024 во 09:42
Издавач на сертификатот: KIBSTrust Issuing Qseal CA G2
Сертификатот е валиден до: 07.11.2024
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ЛИСТИНГ ОД ОБРАБОТЕНА ГОДИШНА СМЕТКА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6023754
Назив:	Акционерско друштво за производство на електрична енергија ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје
Седиште:	СКОПЈЕ - ЦЕНТАР

БИЛАНС НА УСПЕХ

	ПРИХОДИ	Износ во денари		Инд.	Структура во %	
		2023	2022		2023	2022
1.	Приходи од работењето	30.734.792.99 5	34.054.956.13 8	90,3	99,9	99,9
2.	Финансиски приходи	29.949.896	38.047.001	78,7	0,1	0,1
3.	Удел во добивката на придружените друштва	0	0	0,0	0,0	0,0
	Вкупно приходи	30.764.742.89 1	34.093.003.13 9	90,2	100,0	100,0

	РАСХОДИ	2023	2022		2023	2022
1.	Расходи од работењето	30.232.794.60 1	31.451.064.64 4	96,1	99,3	99,6
1.1	Расходи од основна дејност	22.661.953.14 6	23.631.584.68 1	95,9	74,4	74,8
1.2	Останати трошоци од работењето	1.071.270.304	767.155.466	139,6	3,5	2,4
1.3	Трошоци за вработени	3.878.691.764	3.553.816.782	109,1	12,7	11,3
1.4	Амортизација на материјалните и нематеријалните средства и вредносно усогласување	2.546.360.177	2.714.836.132	93,8	8,4	8,6
1.5	Резервирања за трошоци и ризици	118.445.648	790.063.366	15,0	0,4	2,5
1.6	Залихи на готови производи и недовршено производство на почетокот на годината	1.546.436.576	245.785.101	629,2	5,1	0,8

Број: 0906-50/150020240218797

Страна 1 од 13

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE5555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

1.7	Залихи на готови производи и недовршено производство на крајот на годината	2.210.510.598	290.734.247	760,3	7,3	0,9
1.8	Останати расходи од работењето	620.147.584	38.557.363	1608,4	2,0	0,1
2.	Финансиски расходи	219.786.125	127.833.139	171,9	0,7	0,4
2.1	Финансиски расходи од односи со поврзани друштва	0	0	0,0	0,0	0,0
2.2	Расходи по основ на камати и курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	213.669.897	127.833.139	167,1	0,7	0,4
2.3	Расходи од финансиски средства и вредносно усогласување	0	0	0,0	0,0	0,0
2.4	Останати финансиски расходи	6.116.228	0	0,0	0,0	0,0
3.	Удел во загуба на придружените друштва	0	0	0,0	0,0	0,0
	Вкупно расходи	30.452.580.726	31.578.897.783	96,4	100,0	100,0

	ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ	2023	2022	
1.	Добивка пред одданочување	596.384.862	2.514.105.356	23,7
2.	Загуба пред одданочување	284.222.697	0	0,0
3.	Данок на добивка	0	263.715.856	0,0
4.	Нето добивка за деловната година	596.384.862	2.250.389.500	26,5
5.	Нето загуба за деловната година	284.222.697	0	0,0

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

	АКТИВА:	Износ во денари		Инд.	Структура во %	
		2023	2022		2023	2022
A.	НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА	39.591.126.042	37.412.347.952	105,8	72,9	72,9
I.	Нематеријални средства	349.843.088	325.417.676	107,5	0,6	0,6
II.	Материјални средства	38.797.680.290	36.701.128.525	105,7	71,5	71,5
III.	Вложувања во недвижности	0	0	0,0	0,0	0,0
IV.	Долгорочни финансиски средства	443.602.664	385.801.751	115,0	0,8	0,8
V.	Долгорочни побарувања	0	0	0,0	0,0	0,0
Б.	ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	0	0	0,0	0,0	0,0
B.	ТЕКОВНИ СРЕДСТВА	13.267.731.023	12.464.093.544	106,4	24,4	24,3
I.	Залихи	4.729.339.521	3.090.422.028	153,0	8,7	6,0
II.	Краткорочни побарувања	6.903.208.961	6.809.400.305	101,4	12,7	13,3

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE5555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

III.	Краткорочни финансиски средства	400.884.248	15.528.403	2581,6	0,7	0,0
IV.	Парични средства и парични еквиваленти	1.234.298.293	2.548.742.808	48,4	2,3	5,0
Г.	СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА)	0	0	0,0	0,0	0,0
Д.	ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	1.414.959.232	1.435.487.929	98,6	2,6	2,8
	ВКУПНА АКТИВА	54.273.816.297	51.311.929.425	105,8	100,0	100,0

	ПАСИВА:	2023	2022		2023	2022
A.	ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ	37.006.479.182	36.107.327.189	102,5	68,2	70,4
I.	Основна главнина	32.364.130.270	31.791.043.718	101,8	59,6	62,0
II.	Премии на емитирани акции	0	0	0,0	0,0	0,0
III.	Сопствени акции(-)	0	0	0,0	0,0	0,0
IV.	Запишан, неуплатен капитал(-)	0	0	0,0	0,0	0,0
V.	Ревалоризациска резерва и разлики од вреднување на компоненти на останата сеопфатна добивка	1.079.918.455	1.022.392.692	105,6	2,0	2,0
VI.	Резерви	3.321.608.325	1.977.713.869	168,0	6,1	3,9
VII.	Акумулирана добивка	68.253.459	0	0,0	0,1	0,0
VIII.	Пренесена загуба (-)	139.593.492	934.212.590	14,9	0,3	1,8
IX.	Добивка за деловната година	312.162.165	2.250.389.500	13,9	0,6	4,4
X.	Загуба за деловната година(-)	0	0	0,0	0,0	0,0
XI.	Главнина на сопствениците на матичното друштво	0	0	0,0	0,0	0,0
XII.	Неконтролирано учество	0	0	0,0	0,0	0,0
Б.	ОБВРСКИ	13.037.562.150	8.957.031.184	145,6	24,0	17,5
I.	Долгорочни резервирања за ризици и трошоци	741.685.315	1.368.610.738	54,2	1,4	2,7
II.	Долгорочни обврски	4.981.590.671	3.847.328.326	129,5	9,2	7,5
III.	Краткорочни обврски	7.314.286.164	3.741.092.120	195,5	13,5	7,3
В.	ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	0	0	0,0	0,0	0,0
Г.	ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ ВО ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	4.229.774.965	6.247.571.052	67,7	7,8	12,2

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE55555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Д.	ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУЃУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	0	0	0,0	0,0	0,0
	ВКУПНО ПАСИВА	54.273.816.29 7	51.311.929.42 5	105,8	100,0	100,0

Број: 0906-50/150020240218797

Страна 4 од 13

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE55555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

ПРЕГЛЕД НА ПОДАТОЦИ ОД ГОДИШНАТА СМЕТКА ЗА 2023 ГОДИНА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6023754
Назив:	Акционерско друштво за производство на електрична енергија ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје
Седиште:	СКОПЈЕ - ЦЕНТАР

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број на белешка	Износ во денари	
			Тековна година	Претходна година
2	3	4	5	6
АКТИВА: А. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	1		39.591.126.042	37.412.347.952
I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	2		349.843.088	325.417.676
Издатоци за развој	3		64.782.636	40.836.220
Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	4		7.023.870	6.544.874
Гудвил	5			
Аванси за набавка на нематеријални средства	6			
Нематеријални средства во подготовка	7		278.036.582	278.036.582
Останати нематеријални средства	8			
II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	9		38.797.680.290	36.701.128.525
Недвижности (011+012)	10		22.080.899.338	21.435.823.639
Земјиште	11		5.168.842.025	4.763.481.524
Градежни објекти	12		16.912.057.313	16.672.342.115
Постројки и опрема	13		11.894.136.623	10.878.487.061
Транспортни средства	14		242.245.670	120.906.427
Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	15		245.046.478	166.918.769
Биолошки средства	16		25.894	25.894
Аванси за набавка на материјални средства	17		144.735.687	737.117.816
Материјални средства во подготовка	18		4.189.403.014	3.360.715.131
Останати материјални средства	19		1.187.586	1.133.788
III. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ	20			

Број: 0906-50/150020240218797

Страна 5 од 13

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк: <https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE5555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	21		443.602.664	385.801.751
Вложувања во подружници	22			
Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	23		437.484.829	379.683.916
Побарувања по дадени долгорочни заеми на поврзани друштва	24			
Побарувања по дадени долгорочни заеми	25		156.823	156.823
Вложувања во долгорочни хартии од вредност (027+028+029)	26		9.051	9.051
Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	27		9.051	9.051
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	28			
Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата	29			
Останати долгорочни финансиски средства	30		5.951.961	5.951.961
V. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (032+033+034)	31			
Побарувања од поврзани друштва	32			
Побарувања од купувачи	33			
Останати долгорочни побарувања	34			
VI. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТАВА	35			
Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	36		13.267.731.023	12.464.093.544
I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	37		4.729.339.521	3.090.422.028
Залихи на сировини и материјали	38		925.443.307	352.123.060
Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	39		2.849.087.945	2.447.564.721
Залихи на недовршени производи и полупроизводи	40			
Залихи на готови производи	41		954.808.269	290.734.247
Залихи на трговски стоки	42			
Залихи на биолошки средства	43			
II. СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА)	44			
III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	45		6.903.208.961	6.809.400.305
Побарувања од поврзани друштва	46		447.747.048	404.482.715
Побарувања од купувачи	47		2.041.594.050	3.362.679.811
Побарувања за дадени аванси на добавувачи	48		766.016.208	197.012.275

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк: <https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE55555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	49		611.741.360	499.236.048
Побарувања од вработените	50		2.035.233	1.537.391
Останати краткорочни побарувања	51		3.034.075.062	2.344.452.065
IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	52		400.884.248	15.528.403
Вложувања во хартии од вредност (054+055)	53			
Вложувања кои се чуваат до доспевање	54			
Вложувања според објективната вредност преку добивката и загубата	55			
Побарувања по дадени заеми од поврзани друштва	56			
Побарувања по дадени заеми	57		227.665	227.665
Останати краткорочни финансиски средства	58		400.656.583	15.300.738
V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	59		1.234.298.293	2.548.742.808
Парични средства	60		1.234.298.293	2.548.742.808
Парични еквиваленти	61			
VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (ABP)	62		1.414.959.232	1.435.487.929
ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	63		54.273.816.297	51.311.929.425
V. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	64		64.670.402	64.670.402
ПАСИВА : А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	65		37.006.479.182	36.107.327.189
I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	66		32.364.130.270	31.791.043.718
II. ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	67			
III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	68			
IV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	69			
V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	70		1.079.918.455	1.022.392.692
VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	71		3.321.608.325	1.977.713.869
Законски резерви	72		319.326.730	0
Статутарни резерви	73			
Останати резерви	74		3.002.281.595	1.977.713.869
VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	75		68.253.459	0
VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	76		139.593.492	934.212.590
IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	77		312.162.165	2.250.389.500

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк: <https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE5555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

X. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	78		0	0
XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	79			
XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	80			
Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	81		13.037.562.150	8.957.031.184
I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	82		741.685.315	1.368.610.738
Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	83		390.420.480	362.412.693
Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	84		351.264.835	1.006.198.045
II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	85		4.981.590.671	3.847.328.326
Обврски спрема поврзани друштва	86			
Обврски спрема добавувачи	87		227.436.840	0
Обврски за аванси, депозити и кауции	88			
Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	89			
Обврски по заеми и кредити	90		4.754.153.831	3.847.328.326
Обврски по хартии од вредност	91			
Останати финансиски обврски	92			
Останати долгорочни обврски	93			
III. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	94			
IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	95		7.314.286.164	3.741.092.120
Обврски спрема поврзани друштва	96		435.961.693	466.931.372
Обврски спрема добавувачи	97		3.519.722.312	1.475.269.733
Обврски за аванси, депозити и кауции	98		7.448.032	7.372.412
Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плати	99		111.770.473	91.188.583
Обврски кон вработените	100		218.109.896	178.615.844
Тековни даночни обврски	101		22.557.258	263.373.984
Краткорочни резервирања за ризици и трошоци	102		208.486.992	0
Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	103		230.000.000	0
Обврски по заеми и кредити	104		2.449.529.771	1.172.131.050
Обврски по хартии од вредност	105			
Обврски по основ на учество во резултатот	106		66.277.942	0
Останати финансиски обврски	107			

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE55555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Останати краткорочни обврски	108		44.421.795	86.209.142
V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ ВО ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	109		4.229.774.965	6.247.571.052
VI. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУЃУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	110			
ВКУПНО ПАСИВА : ГЛАВНИНА, РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	111		54.273.816.297	51.311.929.425
V. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА-ПАСИВА	112		64.670.402	64.670.402
I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	201		30.734.792.995	34.054.956.138
Приходи од продажба	202		23.994.272.658	23.464.564.896
Останати приходи	203		6.740.520.337	10.590.391.242
Залихи на готови производи и недовршено производство на почетокот на годината	204		1.546.436.576	245.785.101
Залихи на готови производи и недовршено производство на крајот на годината	205		2.210.510.598	290.734.247
Капитализирано сопствено производство и услуги	206			
II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	207		30.896.868.623	31.496.013.790
Трошоци за сировини и други материјали	208		11.250.130.754	7.325.557.608
Набавна вредност на продадените стоки	209		6.787.164.893	13.343.906.858
Набавна вредност на продадените материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	210			
Услуги со карактер на материјални трошоци	211		4.624.657.499	2.962.120.215
Останати трошоци од работењето	212		1.071.270.304	767.155.466
Трошоци за вработени (214+215+216+217)	213		3.878.691.764	3.553.816.782
Плати и надоместоци на плата (нето)	214		2.298.383.185	2.182.899.996
Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	215		208.318.304	192.980.062
Придонеси од задолжително социјално осигурување	216		971.621.801	922.498.162
Останати трошоци за вработените	217		400.368.474	255.438.562
Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	218		2.545.752.618	2.460.825.745
Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	219		0	14.076.798
Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековните средства	220		607.559	239.933.589
Резервирања за трошоци и ризици	221		118.445.648	790.063.366
Останати расходи од работењето	222		620.147.584	38.557.363

Број: 0906-50/150020240218797

Страна 9 од 13

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE5555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	223		29.949.896	38.047.001
Финансиски приходи од односи со поврзани друштва (225+226+227+228)	224		0	9.282.170
Приходи од вложувања во поврзани друштва	225		0	9.282.170
Приходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	226			
Приходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	227			
Останати финансиски приходи од работење со поврзани друштва	228			
Приходи од вложувања во неповрзани друштва	229			
Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	230		15.558.594	14.201.206
Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	231		14.391.302	14.563.625
Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства	232			
Останати финансиски приходи	233			
IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	234		219.786.125	127.833.139
Финансиски расходи од односи со поврзани друштва (236+237+238)	235			
Расходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	236			
Расходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	237			
Останати финансиски расходи од поврзани друштва	238			
Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	239		193.759.986	119.361.320
Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	240		19.909.911	8.471.819
Нереализирани загуба (расходи) од финансиски средства	241			
Вредносно усогласување на финансиски средства и вложувања	242			
Останати финансиски расходи	243		6.116.228	0
Удел во добивката на придружените друштва	244			
Удел во загуба на придружените друштва	245			
Добивка од редовното работење (201+223+244)- (204-205+207+234+245)	246		596.384.862	2.514.105.356

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE55555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Загуба од редовното работење (204-205+207+234+245)-(201+223+244)	247		284.222.697	0
Нето добивка од прекинати работења	248			
Нето загуба од прекинати работења	249			
Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	250		596.384.862	2.514.105.356
Загуба пред оданочување (247+249) или (247-248)	251		284.222.697	0
Данок на добивка	252		0	263.715.856
Одложени даночни приходи	253			
Одложени даночни расходи	254			
НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	255		596.384.862	2.250.389.500
НЕТО ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (251+252-253+254)	256		284.222.697	0
Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	257		4.540	4.258
Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	258		12	12
ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОД	259		596.384.862	0
Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	260		596.384.862	0
Добивка која им припаѓа на неконтролирано учество	261			
Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	262			
Загуба која се однесува на неконтролирано учество	263			
ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	264			
Вкупна основна заработувачка по акција	265			
Вкупна разводната заработувачка по акција	266			
Основна заработувачка по акција од прекинато работење	267			
Разводната заработувачка по акција од прекинато работење	268			
Добивка за годината	269		596.384.862	2.250.389.500
Загуба за годината	270		284.222.697	0
Останата сеопфатна добивка (273+275+277+279+281+283) - (274+276+278+280+282+284)	271			
Останата сеопфатна загуба (274+276+278+280+282+284) - (273+275+277+279+281+283)	272			

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE5555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Добивки кои произлегуваат од преведување од странско работење	273			
Загуби кои произлегуваат од преведување од странско работење	274			
Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба	275			
Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба	276			
Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	277			
Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	278			
Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства	279			
Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства	280			
Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработените	281			
Актуарски загуби на дефинирани планови за користи на вработените	282			
Удел во останата сеопфатна добивка на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	283			
Удел во останата сеопфатна загуби на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	284			
Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка	285			
Нето останата сеопфатна добивка (271-285)	286			
Нето останата сеопфатна загуби (285-271) или (272+285)	287			
Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	288		596.384.862	2.250.389.500
Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	289			
Сеопфатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	290			
Вкупна сеопфатна загуба за годината (270+287) или (270-286) или (287-269)	291		284.222.697	0
Сеопфатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	292			
Сеопфатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	293			

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE5555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Број: 0906-50/150020240218797

Страна 13 од 13

Верификација

Информации за верификација на автентичноста на овој документ се достапни со користење на QR кодот, односно на следниот линк:
<https://www.crm.com.mk/ds/validateDocument/408A227C4CDFAB876B6694BB3874C1281510D710A1CE55555E24EF62FE34FB88>

Овој документ е официјално потпишан со електронски печат и електронски временски жиг. Автентичноста на печатените копии од овој документ може да биде електронски верификувана.

